

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ปริญญานิพนธ์
ของ
กฤติยา เดชทวิสุทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มีนาคม 2546

372.1102

ก2771

ร.3

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทคัดย่อ

ของ

กฤติยา เดชทวีสุข

17 เม.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา

มีนาคม 2546

ก.ย. 2546

กฤติยา เดชทวิสุทธิ์. (2546). การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542.ปริญญาโท กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมการสอนต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เพื่อศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 337 คน แล้วผู้วิจัยทำการเจาะจงครูจำนวน 15 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบลึก ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบลึก การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS / PC⁺ ซึ่งสถิติพื้นฐานและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ย (t-test) การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยตัวแปรตามตัวเดียวใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศและพฤติกรรมการสอนต่างกัน จะมีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ตามการรับรู้ และพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF PERCEIVES KNOWLEDGES , ATTITUDE AND TEACHING BEHAVIORS OF
PRIMARY SCHOOL TEACHERS
UNDER THE OFFICE OF BANGKOK METROPOLIS PRIMARY SCHOOL
TOWARDS THE ROYAL NATIONAL EDUCATION ACT B.E.2542

AN ABSTRACT

ของ

KRITTIYA DATTHAWISUT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Elementary Education

March 2003

Krittiya Datthawisut. (2003). *A study of perceived knowledge, attitudes and teaching behaviors of primary school teachers under the office of Bangkok metropolis primary school towards the royal national education Act B.E.2542*. Master thesis, M.Ed. (Elementary Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committees : Assoc.Prof.Dr. Prapansiri Susaorat, Assoc.Prof. Chusee Wongrattana.

The purpose of this research were :

1. To study of perceived knowledge, attitudes and teaching behaviors of primary school teachers under the office of Bangkok metropolis primary school towards the royal national education Act B.E.2542

2. To compare the perceived knowledge, attitudes and teaching behaviors of primary school teacher under the office of Bangkok metropolis primary school of different sex, working experiences, and education level.

This research is a comparative study. The population of study were all teacher, teaching at primary school teachers under the office of Bangkok metropolis primary school in 2000. The samples were selected through the cluster random sampling technique, and included the purposive sampling of 15 teachers for an in – depth interview.

The instruments used for data collection included questionnaires and in – depth interview, t-test, ANOVA, and content analysis of the in – depth interview were statistically used for data analysis in the study. Through data collection, 337 questionnaires (100% of the sample) were returned an in – depth interview were conducted.

The main research findings can be summarized as follows :

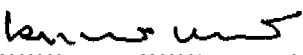
- 1.The perceived knowledge, attitudes and teaching behaviors of primary school teacher under the office of Bangkok metropolis primary school were at a good level.
2. There were not significant differences in sex and working experiences.
3. There were significant differences in education level loads at a 0.01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ของ
นางสาวกฤติยา เดชทวิสุข

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

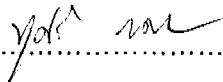
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2546

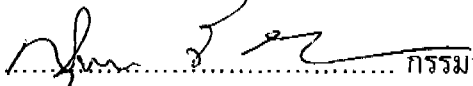
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน

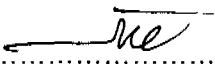
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชุตรี วงศ์รัตนะ)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ สุนทร จันทรัตน์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ทั้งยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์สุนทร จันทร์ตรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชั้นหมาก ที่ร่วมเป็นกรรมการเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าและสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสีเกษมสุข และอาจารย์วารยา คงชีพ ที่กรุณาช่วยเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาที่ได้รับในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างยิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคุณณาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษา รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ และอาจารย์ที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาที่ได้รับและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณกฤษณะ คุณกัลยา เดชทวิสุทธิ์ ร.ต.ต.จวน คุณสำลี และคุณกชพรรณ โพธิ์สุวรรณ บิดา มารดา คุณตา คุณยาย และคุณน้า ที่ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด ทั้งทางด้านทุนทรัพย์ กำลังกายและกำลังใจอย่างยิ่ง ตลอดระยะเวลาการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้าง มิรู้ลืม

สุดท้ายขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ใดของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ และกตเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณน้า คุณครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมสร้างสรรค์ ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อให้การสนับสนุนตลอดมา ผู้วิจัยไม่มีวันลืม ด้วยดวงใจจารึกสำนึกคุณ

กฤติยา เดชทวิสุทธิ์

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุน
และส่งเสริมปริญญาโท
ของ
ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ	
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ตามการรับรู้.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ.....	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	
พ.ศ.2542.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุปผล อภิปราย.....	79
	ความมุ่งหมาย	79
	สมมุติฐาน	79
	วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	81
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	81
	อภิปรายผล.....	82
	ข้อเสนอแนะ.....	84
	บรรณานุกรม.....	85
	ภาคผนวก.....	91
	ภาคผนวก ก	92
	ภาคผนวก ข	95
	ภาคผนวก ค.....	111
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน.....	45
2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนของครู.....	52
3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรด้านความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษากรุงเทพมหานคร	53
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม.....	54
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	55
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้.....	56
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน	57
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	58
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม.....	59
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	60
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้.....	61

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน.....	62
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	63
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม.....	64
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการพัฒนาระบวนการคิด.....	65
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้.....	66
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน.....	67
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล.....	68
19	ผลการเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.....	70
20	ผลการเปรียบเทียบเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.....	70
21	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.....	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

22	ผลการเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน.....	71
23	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายคู่.....	72
24	ผลการเปรียบเทียบเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน.....	72
25	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน.....	73
26	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันจำแนกเป็นรายคู่.....	73
27	ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน.....	74
28	ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน.....	74
29	ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน.....	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 รูปแบบของความรู้มี 6 ชั้น	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวัฒนธรรม ก่อให้เกิดผลกระทบต่องสังคมไทยและผลักดันให้ไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่การพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และธรรมชาติ ได้ก่อปัญหาที่สะสมพอกพูนจนเกือบถึงจุดวิกฤตในปัจจุบัน เราจึงควรกำหนดทิศทางของประเทศเพื่อเผชิญกับกระแสความเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้เผชิญกับกระแสความเปลี่ยนแปลงได้ และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทุกฝ่ายควรได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพ” ของคนเพราะ “คนเป็นปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” หากคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้ง ด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ จะเป็นพื้นฐานในการสร้างพลัง ครอบครัว ชุมชน และสังคม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างสมดุลกับธรรมชาติและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 3-7)

จากพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานให้แก่ครูใหญ่ และนักเรียนที่เข้าเฝ้า ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนาประเทศย่อมกระทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลแน่นอนรวดเร็ว” (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2520 : 3) จากพระบรมราชโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้พระราชทานเกี่ยวกับการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศก็คือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ได้ คุณภาพของประชากรจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา ที่จะสามารถพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยจิตใจที่มีคุณธรรม พร้อมทั้งความสามารถในทุกๆ ด้านควบคู่กันไปจึงจะสามารถสร้างความเจริญให้แก่สังคมประเทศชาติได้ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19) ยังได้กำหนดการศึกษาไทยที่พึงประสงค์ไว้ว่า การจัดกระบวนการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม ให้คนไทยมีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ได้

ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของไทยแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีปัญหาที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการตามความเป็นจริง ตลอดถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเท่าที่ควร ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย นั่นคือ การที่ไม่สามารถเตรียมคนและสังคมให้สามารถเผชิญและหลุดพ้นจากความอ่อนแอของยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งจะเห็นได้จากการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมามีพบว่าการศึกษานั้นไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคมทำให้เด็กไทยคิดวิเคราะห์ปัญหาไม่เป็นเน้นเพียงแต่ท่องจำ จึง

เป็นต้นเหตุสำคัญในการทบทวนบทบาทของการจัดระบบการศึกษาเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสภาวะของโลกยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูงมิเช่นนั้นประเทศไทยอาจเป็นประเทศที่ล้าหลังที่สุดในโลก เนื่องจากมีทรัพยากรที่ไม่มีคุณภาพ

จากวิกฤตการณ์ทางการศึกษาดังกล่าวก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นไปนั้นจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งท่ามกลางภาวะของความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาครั้งใหญ่นี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งประวัติศาสตร์ครั้งหนึ่งของการศึกษาไทย (เดชา ทองสุวรรณ. 2542 : คำนำ) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงปรัชญาและทิศทางการศึกษาที่ต้องการเห็นความมีส่วนร่วมของทุกส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา มีการกำหนดไว้ชัดเจนว่าการศึกษามีความหมายถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน โดยการจัดการศึกษายึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หรือให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ พร้อมกับเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

แนวทางสำคัญประการหนึ่งที่จะพัฒนาการศึกษาของประเทศไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ ก็คือ "การปฏิรูปการเรียนรู้" ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมได้อย่างแท้จริง ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ (อ่ำรุ่ง จันทวนิช. 2542 : 5)

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ให้แก่ประชากรในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าการประถมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับที่สำคัญที่สุด นับว่าเป็นหัวใจของคนทั้งชาติ ทั้งนี้เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ในสังคม และทำหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและมีชีวิตอย่างสงบสุข ซึ่งรัฐพยายามจัดให้ประชาชนอย่างเต็มที่ มีการสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันและมีคุณภาพ มีการส่งเสริมบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาของชาติบรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาเยาวชนและประชาชนในชาติได้ ก็คือ ครู ดังที่ สุรพงษ์ ปธานกุล (2521 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษา คือ ครู เพราะครูเป็นผู้มีอิทธิพลในด้านเสริมสร้างความคิด พัฒนาสติปัญญา ความเชื่อ ทศนคติและค่านิยม ตลอดจนวิถีทางดำเนินชีวิตให้แก่ผู้เรียน" บทบาทที่สำคัญยิ่งของครูดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูมีความรู้เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ หากแต่จะต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ประกอบอีกหลายประการ กล่าวโดยสรุปคือ ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ ความสามารถด้านเทคนิคและทักษะวิธีการสอน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพครู ครูจึงควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ รวมทั้งการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนได้รับการสร้างขวัญและกำลังใจอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นครูได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความสำเร็จทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามในสภาพการณ์ปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยพฤติกรรม การสอนของครูในระดับประถมศึกษาของทัศนาศรี. (2536 : ข) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร แม้ว่าจะมีการปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการสอน และวิธีการต่างๆ แล้วก็ตาม แต่ครูก็ยังปฏิบัติเหมือนเดิม คือ การจัดการเรียน

การสอนของครูยังคงเน้นการสอนหนังสือมากกว่าสอนคน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายเนื้อหา มากกว่าเน้นกระบวนการ การสอนของครูยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีบุคลิกเข้มงวด ไม่มีการเสริมแรง อย่างสม่ำเสมอ ขาดการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด ขาดทักษะในการเลือกสื่อที่เหมาะสม และ กิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนยังไม่เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม จากปัญหาพฤติกรรมการสอนของ ครูในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการสอนใหม่ จากการสอนโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลักและการสอนที่เน้นตัวครูเป็นสำคัญ มาเป็นให้ เน้นที่กระบวนการเรียนรู้และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะคิดเป็น ทำเป็น และ แก้ปัญหาเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพใน การพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตและพัฒนาประเทศชาติ ควรต้องปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอนเป็นอันดับแรก เพราะหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอน แนวทางในการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้สูงสุดและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังที่ ประเวศ วะสี (2543 : ก) ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจของ การปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการปฏิรูปจากกรียติวิชาเป็น ตัวตั้ง มายึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด และครูถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการเรียนรู้

ดังที่ถวิล มาตรเลียม (2542 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิ- ผลเพียงใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับ “คุณภาพการสอนของครู” คือ ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีการพัฒนาทักษะในรูป แบบต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ขวนขวายหาความรู้ใหม่ๆ มีเจตคติที่ดี และมีพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ เพราะสิ่งสำคัญดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะ ส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประสบความสำเร็จตามความ มุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากข้อมูลดังกล่าวมาในเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัด การเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถม ศึกษากทมกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษาประเภทยอดเพชรมงกุฎของประเทศ ไทย และเป็นโรงเรียนต้นแบบการเรียนการสอนและการวิจัยที่มีคุณภาพเป็นตัวอย่างของโรงเรียนประถม ศึกษาระดับชั้นนำของประเทศ (สุธรรม ปั่นประเสริฐ. 2541 : ณ) และกรุงเทพมหานครยังเป็นท้องถิ่นที่เป็น ศูนย์กลางทางการศึกษา การปกครองและการพัฒนา จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทาง ในการที่จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้ดีขึ้น และยกระดับคุณภาพของ การประถมศึกษาโดยส่วนรวมให้สูงขึ้น และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้บรรลุความสำเร็จตามนโยบายและจุดมุ่งหมายของการจัด การศึกษาของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การสอน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบระดับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจะได้เป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูและโรงเรียนประถมศึกษาให้ดีขึ้น และเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนจะเป็นการสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้บรรลุความสำเร็จตามนโยบายและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 38 โรงเรียน เป็นครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 1,865 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) เป็น 5 กลุ่ม จากการแบ่งเขตการศึกษาตามลักษณะการจัดกลุ่มของสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วเลือกมากลุ่มละ 3 โรงเรียน สุ่มจำนวนครูมาโรงเรียนละ 50% แล้วนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ มาศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงปริมาณ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 337 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงคุณภาพ หลังจากสุ่มครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยทำการเจาะจงครูโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.2.2 ปริญญาตรี

1.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

1.3.1 1 – 5 ปี

1.3.2 6 – 10 ปี

1.3.3 11 – 15 ปี

1.3.4 16 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความรู้ตามการรับรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

2. เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. พฤติกรรมการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนากระบวนการคิด ฝึกการปฏิบัติและสร้างผลงาน ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ และประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และร่วมมือกันทำงาน

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการคิด หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบในสถานการณ์ต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง โดยการสังเกต

การเปรียบเทียบ ตั้งคำถาม แปลความหมาย ตีความ ขยายความ อ้างอิง คัดคะแนน การสรุป ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การใช้กระบวนการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ของนักเรียน การพานักเรียนไปทัศนศึกษา การจัดมุมความรู้ในห้องเรียน บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ สื่อการเรียนเร้าใจให้เกิดความรู้ เพื่อผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

1.4 ด้านการใช้สื่อการสอน หมายถึง การที่ครูจัดหาและนำวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ด้วย เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

1.5 ด้านการประเมินผล หมายถึง การที่ครูทำการประเมินผล การกระทำ หรือการแสดงออกของผู้เรียนในหลายๆ ด้านตามสภาพความเป็นจริง โดยครูพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตความประพฤติการเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนหรือสถานที่อื่นๆ โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจ ผลงาน การทดสอบ และการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

1. ความรู้ตามการรับรู้

หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตนเอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้

หมายถึง แนวโน้มของความรู้สึก หรือความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

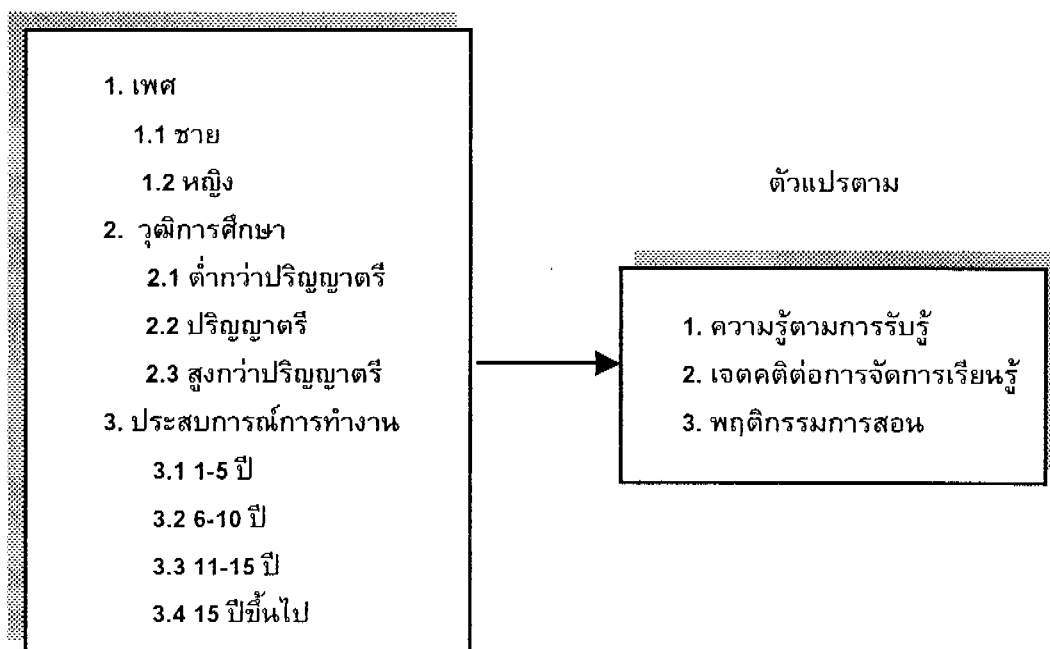
หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยตัดสินใจได้ว่าตนเองมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแสดงภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูที่มี เพศต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
2. ครูที่มี เพศต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
3. ครูที่มี เพศต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
4. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
5. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
6. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

7. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

8. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

9. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแยกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ตามการรับรู้
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการศึกษาวิจัยศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะประเทศไทยจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนาดีเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคมเนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในแต่ละช่วงให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่จัดบริการทางด้านการศึกษาให้แก่ประชาชน จึงมีการปรับปรุงการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับช่วงเวลา 20 ปีคือระหว่างปี พ.ศ. 2539-2550

ความหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น หมายถึง “การปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรรการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิม ให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี 2550”

ตามความหมายข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ดังนี้

...เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสุขภาพพละนามยดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้ที่มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ เชื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ ความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ...

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1)

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา

เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน และให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยดำเนินการดังนี้

1) จัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping)

2) กำหนดขนาดโรงเรียนและสถานศึกษาระดับต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคเพื่อให้ได้ขนาดโรงเรียนที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

3) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

เร่งปฏิรูประบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง

2) ในการประเมินความก้าวหน้าของครู ให้มุ่งเน้นที่การวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงานโดยเฉพาะคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กันไป

3) ให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง

และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุกๆ 2 ปีต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการและหรือกรมต้นสังกัด และการอบรมของสถาบันอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีผู้สมัครรับรอง ตลอดจนการอบรมทางไกลการเข้าประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานของครูด้วย

4) ให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

5) ให้ครูที่สังกัดส่วนราชการต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถทำการสอนในสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดได้มากกว่า 1 แห่ง ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาและให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และให้นำรวมเป็นส่วนหนึ่งของผลงานของครูในการบรรจุครูใหม่ให้นำประสบการณ์ของครูมาพิจารณาประกอบการกำหนดเงินเดือนด้วย

6) กำหนดคุณลักษณะและเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูชาวบ้านจากภาคเอกชนและส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งผู้เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการโดยมีค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม

7) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งให้ครบทุกตำแหน่งตามแผนอัตรากำลังของแต่ละสถานศึกษา การเกลี้ยอัตรากำลังครูและการลดจำนวนครูช่วยราชการให้เหลือน้อยที่สุด สำหรับครูผู้สอนวิชาที่ขาดแคลนให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ อีกทั้งสนับสนุนให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการเปิดสอนสาขาวิชาที่ขาดแคลนจัดสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี

8) ปรับรื้อระบบตำแหน่งครูในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความก้าวหน้าในสายงาน (Career Ladder) ระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสายวิชาชีพ (Career Pattern) ชัดเจนมีความยืดหยุ่น และสามารถสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้ โดยเฉพาะครูสามารถก้าวหน้าตามสายงานการสอนในระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ด้วยผลงานของตนเอง ทั้งนี้กำหนดให้มีคู่มือปฏิบัติงานของครู และคู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

9) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้คุรุสภา คณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันผลิตครู ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้มีมาตรการพัฒนาวิชาชีพโดยการกำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพครู

10) ปฏิรูประบบสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของครูทุกประเภท ทุกสังกัดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ และความมั่นคงในอาชีพให้กับครู รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือนและสวัสดิการอื่นๆ ของครู โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนแก่ครูที่สอนในถิ่นทุรกันดาร ครูที่สอนหลายชั้นพิเศษ

11) พัฒนาระบบและกลไกในการเลือกสรรบุคคลเข้าเรียน ในสถาบันผลิตครูพร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ในการผลิตครูทั้งครูที่สอนหลายวิชาและครูเฉพาะวิชาที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ความสามารถในการเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือก และการบรรจุครูประจำการโดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ทั้งนี้ไม่ควรบรรจุครูที่มาจากสถานศึกษาเอกชนระหว่างปีการศึกษา

12) เร่งรัดพัฒนานักบริหารการศึกษา โดยการเพิ่มพูนแนวความคิด ความรู้ตลอดจนทักษะในการบริหารและการจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

13) ให้ศึกษานิเทศก์ทุกสังกัดผนึกกำลังทำงานร่วมกัน โดยการนิเทศ ติดตามงานวิชาการ ในสถานศึกษาทุกสังกัด

3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

เร่งการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดย

1) จัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์ตาม จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

2) จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม จัดทำหลักสูตรทุกระดับทุกประเภทภายใต้หลักการ สำคัญ ดังนี้

(1) สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ และเน้นการปฏิบัติ มากกว่าการท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ ซึ่ง จะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต

(3) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

(4) ให้ผู้เรียนนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัว ชุมชนมาใช้

เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร

(5) พัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในส่วน กลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นเครือข่ายรองรับการกระจายอำนาจทางวิชาการ

4. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

มุ่งกระจายอำนาจเพื่อเอื้อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจด้านการบริหารและการจัดการทาง การศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนางค์กร รองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมี ส่วนร่วมของ ครอบครัว ชุมชน และเอกชน โดยกำหนดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการจัดการศึกษาและ องค์กรประสานงานในระดับจังหวัด สำหรับบริหารการศึกษาในท้องถิ่น และในการจัดการจัดการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกิจ พื้นที่บริการ งบประมาณและบุคลากร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามแนวทาง การปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จลงได้ต้องปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อให้บังเกิดผลใน ทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน ซึ่งควรเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปในด้านนี้

หากพิจารณาถึงช่วงเวลาของการเรียนรู้ของผู้เรียนที่อยู่ในวัยเรียนเริ่มแรกของชีวิตตามระบบ การศึกษาของไทยปัจจุบัน กำหนดเวลาเรียนภาคบังคับจำนวน 9 ปี ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้เด็กมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่าง เข้าปีที่สิบหกเว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับนั้นจะเห็นว่าช่วงเวลาของการเรียนรู้ในวัยเด็ก ย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพให้เกิดความรู้ ความคิด และทักษะเพื่อให้ สามารถศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก หากจำเป็นต้องออกไปสู่งานอาชีพก็ควรมีพื้นฐานทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพได้ตามอัตภาพการเรียนรู้ของเด็กหรือผู้เรียนที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอน โดยตรงในการสั่งสอนและอบรม ปลูกฝังสาระความรู้ ความคิดและความประพฤติที่มุ่งสู่ความเป็นคนดีมี

คุณธรรมจริยธรรม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขจนถึงขั้นสามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมได้ในที่สุด

ปัจจุบันครูมีภาระหนักต่อความรับผิดชอบในหน้าที่สั่งสอนและอบรมผู้เรียน ซึ่งมีจำนวนหลายคนในแต่ละห้องเรียน ผู้เรียนแต่ละคนล้วนมีความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว ต่างมาร่วมเรียนรู้ฝึกหัดปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น โดยมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ใกล้ชิดผู้เรียนที่ทราบถึงพฤติกรรมและความเจริญงอกงามของผู้เรียนด้านต่างๆ อธิบายใจคอ กิริยามารยาท ความฉลาด ความคล่องแคล่วว่องไวในการใช้วชิระ การเจรจาที่เป็นการฝึกด้านภาษาตลอดจนความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ครูจะมีข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสำหรับชี้แจงแนะนำหรือรายงานให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ทราบ อันเป็นลักษณะของครูที่มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของครูที่ดี

ครูในฐานะผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการหรือผู้กำกับการเรียนรู้ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน จะต้องเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง และมีความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ฉะนั้นในการเรียนรู้ที่แท้จริงจะต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เสนอในสิ่งที่อยากรู้ ไม่ใช่ครูอยากสอน เลือกวิธีการ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายครูไม่ควรกำหนดรูปแบบวิธีการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แต่ควรคอยส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความอยากใคร่รู้ เสาะแสวงหาแหล่งเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะพบว่าบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือก และมีส่วนร่วมตลอดทุกขั้นตอน เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ผู้เรียนมีความสุขกับสิ่งที่ค้นพบสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองของผู้เรียนเป็นความรู้ที่มีความหมายและถาวร

ครูต้องเรียนรู้ไปกับผู้เรียน ผู้เรียนจึงมองเห็นความสำคัญของตนเอง จะเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทที่ยึดติดและเชื่อมั่นมานานว่า ครูคือผู้รู้และจะต้องถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการบอกสิ่งที่ครูรู้ให้ผู้เรียนจำ ทำตามครูให้ได้ และครูเก่งในความเชื่อในอดีต คือ ครูที่สอนแล้วนักเรียนทำข้อสอบได้คะแนนสูงๆ เพราะบทบาทของครูปัจจุบันจะต้องเปลี่ยนจาก ผู้สั่งการบอกความรู้ให้แก่ผู้เรียนมาเป็นผู้จัดการดูแลอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียน และครูที่เก่งจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้สะท้อนผลงานที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเส้นพัฒนาแห่งความเป็นคนที่เก่ง ดี และมีความสุขด้วยวิธีการที่หลากหลายเช่นกัน

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ครูและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่า การจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพ ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันมากน้อยเพียงไร ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทุกมิติ ถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนจะร่วมใจพร้อมกันปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยจิตที่อาสา และด้วยใจรักในวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อเกิดผลทางการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

สาระประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด ๔ อันประกอบด้วย มาตราต่างๆ นับตั้งแต่มาตรา ๒๒ ถึงมาตราที่ ๓๐ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแต่ละมาตรามีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542 : 17-23)

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชนชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบความรู้ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นําผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อ การศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการวิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้และพัฒนา สังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกด้านการเมือง และส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย การให้สังคมมี ส่วนร่วมในการศึกษา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความรู้คู่คุณธรรม เป็นกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการความรู้ การศึกษาที่สนองความต้องการและ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน กรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกทักษะกระบวนการคิดและการดูจาก สภาพจริง ตลอดจนมีความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชนและส่งเสริมการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนมาสนับสนุน การเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีวิธีการที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม การมีและการใช้หลักสูตรที่หลากหลายและสมดุล ควบคู่ไป กับการทดสอบ (มาตรา ๒๖) ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (มาตรา ๓๐)

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษา หมวดที่ ๔ จะสำเร็จลุล่วงได้นั้นถือว่า ครูเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 11-12) ได้กล่าวถึง ผู้เรียนที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ ผู้เรียนที่เป็นคนดี คนเก่ง และ คนมีความสุข ดังนี้

คนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมี คุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผลรู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

คนเก่ง คือคนที่มี สมรรถภาพสูง ในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม และประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือคนที่มี สุขภาพ ดีทั้งกาย และจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอดพ้นจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก้อัตภาพ

หากมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม หรือที่เรียกว่าบูรณาการตามที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้นแล้ว ย่อมส่งผลให้คนไทยที่เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คุณสมบัติ 3 ประการ ต่างเป็นปัจจัยอิงอาศัยซึ่งกันและกัน

จุดหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การพัฒนาคุณภาพของคนไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ทุกฝ่ายต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการ ท้าทาย ทวน พิสูจน์ผล แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง พึ่งพาตนเองได้เนื่องจากใฝ่หาความรู้ตัวเอง และใช้ความรู้ทางสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการศึกษาของชาติไว้ใน หมวด 4 ตั้งแต่มาตราที่ 22-30 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 หมายถึง การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประสบการณ์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพครูต้องจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล และพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัด เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

ทิสนา แคมมณี (2540 : 5) ให้แนวคิดไว้ว่า การสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) กับปรัชญาเบื้องต้นของการจัดการศึกษาที่ว่า ต้องจัดให้นักเรียนได้พัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จึงจะสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2541 : 9) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการให้ยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการอย่างได้ผล

ประเวศ วะสี (2543 : ก) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2543 : 122) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องเริ่มจากความต้องการและมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ อย่ายึดติดธรรมชาติของความเป็นจริงต้องเป็นไปตามชีวิตของผู้เรียน ให้ผู้เรียนร่วมกันเลือกสรร จัดสร้างตามความพอใจ ไม่จำกัดพื้นที่การเรียนรู้ เพียงแต่ห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

1.1 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 3-4) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้น โดยกำหนดตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 10 ข้อ เป็นเครื่องตรวจสอบว่า เมื่อใดก็ตามที่เกิดการเรียนหรือการสอนตามตัวบ่งชี้เหล่านี้ เมื่อนั้นได้เกิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 1.3 ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 1.4 ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
- 1.5 ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
- 1.6 ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

1.8 ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

1.9 ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจ

ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ตัวบ่งชี้การสอนของครู

2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ

2.2 ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.3 ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง

2.4 ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

2.5 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง

2.6 ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุง

ส่วนด้อยของผู้เรียน

2.7 ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้

2.8 ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

2.9 ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

2.10 ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูและของผู้เรียนดังที่แสดงไว้ข้างต้น ทำให้เห็นว่า พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนและพฤติกรรมการสอนของครูมีลักษณะต่อเนื่องผสมกลมกลืนกัน

ตัวบ่งชี้หลายข้ออาจเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการสอน

1.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตน เพราะผู้เรียนแต่ละคนต่างก็มีความคิด ความเห็น ประสบการณ์ และความชำนาญด้านต่าง ๆ ติดตัวมาด้วยทุกคน อาจจะมากน้อยต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อผู้เรียนมากที่จะได้มีโอกาสร่วมแสดงความรู้สึกรู้สึก คิดเห็น และร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

2. ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ประสบการณ์ที่เรียนมาแล้ว เพราะการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น กิจกรรมที่จัดในลักษณะปลายเปิดจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการเติมรายละเอียดลงไป ดังนั้น กรอบแนวคิดอันเดียวกันอาจจะมีรายละเอียดแตกต่างหลากหลายวิธี เมื่อผู้ติดต่ออยู่ต่างกลุ่มกันทำให้ค้นพบสิ่งใหม่ๆ ขึ้นได้อีก

3. ผู้เรียนให้ความสนใจบทเรียนมากขึ้น เพราะผู้เรียนจะต้องปฏิบัติกิจกรรมที่ครูกอบหมาย และสนใจอยากจะทำจะต้องทำอะไรบ้าง เพราะไม่รู้ตัวล่วงหน้ามาก่อน

4. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน ดังนั้น ในขณะที่ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องตั้งใจว่าเพื่อนพูดอะไร ผู้เรียนสามารถช่วยสอนหรือแก้ไขข้อผิดให้กันได้ ในการทำงานร่วมกันผู้เรียนสามารถดึงเอาความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่มาร่วมกันเป็น ความคิดเห็นของกลุ่ม

5. ผู้เรียนมีความสามัคคีกันในกลุ่ม เพราะในการทำงานร่วมกลุ่มกันนี้ ผู้เรียนจะต้องช่วยกัน ทำเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องช่วยกันไม่ใช่แข่งกัน

6. ผู้เรียนสามารถพัฒนาวิธีการเรียนของตนเอง ขณะทำกิจกรรมที่หลากหลาย
 คาดการณ์ไม่ได้ว่าจะได้คำตอบอะไรในแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เรียนต้องใช้กลยุทธ์หลากหลายลองผิดลองถูก
 ผู้เรียนได้สร้างสมความชำนาญจนพัฒนาวิธีการของตนเองได้

จากประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้
 ว่า การเรียนรู้ที่สมบูรณ์จะต้องผ่านการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำจริง และร่วมประเมินผลโดยผู้เรียน
 การเรียนการสอนแบบนี้จะก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน ผู้สอน และผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ผู้เรียนได้ใช้สติ
 ปัญญาด้านการรู้ คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสังเคราะห์เป็นสาระความรู้ที่มีความหมาย
 ต่อตนเอง รวมทั้งเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีหลากหลายวิธี เช่น การค้นคว้า การอภิปราย สะท้อนความคิด และ
 การได้ลงมือปฏิบัติจริงทั้งที่ทำงานคนเดียวและทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะร่วมมือช่วย
 เหลือกันและกัน อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. ผู้เรียนมีความสามารถและพัฒนาดตนเองได้ตามความแตกต่างระหว่าง

บุคคล

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้อง
 กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมี
 บทบาทร่วมในการพัฒนาดตนเองให้เต็มตามศักยภาพ โดยเน้นทักษะกระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงออก
 การปฏิบัติและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน กิจกรรมกลุ่ม การจัดบรรยากาศประชาธิปไตย การแสวงหา
 ความรู้ด้วยตนเองรวมถึงการสอดแทรกกิจกรรมการพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาลักษณะนิสัยอย่างกลมกลืน

ทั้งนี้ การ์ดเนอร์ (ฮารี สัตถ์หวี. 2535 : 1-2 ; อ้างอิงจาก Gardner.n.d. *Multiple Intelligences : The Theory in Practice*) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญาว่า บุคคลแต่ละ
 คนมีสติปัญญาแตกต่างกันแยกได้ 8 ด้าน ได้แก่

1. สติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือ ความสามารถสูงในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นการพูด เช่น นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือการเขียน เช่น กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ
 นักหนังสือพิมพ์ ปัญญาทางด้านนี้ยังรวมถึงความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา เสียง
 ความหมาย และเรื่องเกี่ยวกับภาษา เช่น สามารถใช้ภาษาในการหว่านล้อม อธิบาย และอื่นๆ

2. สติปัญญาด้านการใช้เหตุผลเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence)
 เป็นความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข เช่น นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ และผู้ให้เหตุผลดี เช่น นักวิทยา
 ศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ปัญญาทางด้านนี้ยังรวมถึงความไวในการเห็นความ
 สัมพันธ์ แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรมและการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล (cause-effect) และการคิด
 คาดการณ์ (if-then) วิธีที่ใช้ ได้แก่ การจำแนกประเภทการจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน สรุป คิดคำนวณ และ
 ตั้งสมมติฐาน

3. สติปัญญาด้านเนื้อหามิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) คือ ความสามารถสูงในการมองเห็น
 พื้นที่ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง และสามารถปรับปรุงและคิดวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี เช่น สถาปนิก
 มัณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์ ปัญญาทางด้านนี้รวมถึงความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์
 ระหว่างสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็น และแสดงออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็น และ
 ความคิดเกี่ยวกับพื้นที่

4. สติปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ (Bodily-Kinesthetic Intelligence) คือ ความสามารถสูงในการใช้ร่างกายของตนเองแสดงความคิด ความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงท่าเต้น นักกีฬา นาฏกร นักฟิสิกส์ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างแกะสลัก ัตลยแพทย์ ปัญญาทางด้านนี้รวมถึงทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือ ความสามารถสูงทางด้านดนตรี ได้แก่ นักดนตรี นักแต่งเพลง นักวิจารณ์ดนตรี ปัญญาทางด้านนี้รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี

6. สติปัญญาด้านการเข้ากับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) คือ ความสามารถสูงในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่างๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์และสามารถตอบสนองได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้นักลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตาม

7. สติปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือความสามารถสูงในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้จากความรู้จักตนเอง ความสามารถในการรู้จักตน ได้แก่ รู้จักตัวเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตนเอง มีความสามารถที่จะฝึกตนเอง และเข้าใจตนเอง

8. สติปัญญาด้านความเข้าใจในธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) คือ ความสามารถในการรู้จักธรรมชาติของพืชและสัตว์ สามารถจัดจำแนกประเภท

ประโยชน์ของพหุปัญญา

กรีนฮอค (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2541 : 15 ; อ้างอิงจาก Greenhawk. 1997) ได้รวบรวม งานวิจัยเกี่ยวกับประโยชน์ของพหุปัญญาในห้องเรียนไว้ได้ 5 รายการ ดังนี้

1. ช่วยนักเรียนเข้าใจความสามารถของตนเองและคนอื่น
2. ช่วยให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตน และปรับปรุงจุดอ่อนของตน
3. ช่วยเสริมความมั่นใจในตนเองของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้แก่นักเรียนกล้าทำงานที่ยากกว่าเดิม
4. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น เพราะทำให้เกิดการจดจำไม่ลืม โดยเฉพาะบทเรียนที่ใช้ฝึก
5. ช่วยให้การประเมินทักษะพื้นฐานและระดับสูงของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญาเชื่อว่าทุกคนมีปัญญาทั้ง 8 ด้าน เพียงแต่จะมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน ซึ่งปัญญาแต่ละด้านสามารถพัฒนาได้ ขึ้นอยู่กับการได้รับ การฝึกฝน อบรม และส่งเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่างๆ โดยที่ปัญญาด้านต่างๆ จะทำงานร่วมกัน ปัญญาด้านหนึ่งเสริมหรือกระตุ้นปัญญาอีกด้านหนึ่ง และถ้าบุคคลที่มีปัญญาด้านต่างๆ เหล่านี้ได้มีโอกาสที่จะใช้ความสามารถในทางที่เหมาะสมกับตนเอง ปัญหาต่างๆ ที่มีมากในสังคมจะได้รับการแก้ไข โดยใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของสติปัญญาของตนที่มีอยู่อย่างเต็มที่

3. กระบวนการเรียนรู้และการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้

หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา (2542 : 3-4) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนความรู้ (Support) และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับ ความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบ ข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในการเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้ง การบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญ งอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ของผู้เรียน

5. ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลายๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจใน ตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมับเหตุการณ์อื่นมากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิ ภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่างๆ มาก ขึ้น

6. ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์เรียนรู้หลายๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เกิดการรู้จักจริงเห็นจริงด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง และมี เสรีภาพแห่งการเรียนรู้ ตลอดทั้งให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ตามศักยภาพของตนและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สกช.) ในฐานะหน่วยปฏิบัติที่ดูแลการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหน่วยงานที่ต้องดูแลจัด การศึกษาให้กับผู้เรียนและโรงเรียนจำนวนมากที่สุดของประเทศ ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่จัด การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยรวบรวม แนวคิดแนวคิดทฤษฎี 5 กลุ่ม เพื่อนำเสนอในการจัดการเรียนรู้ 5 กลุ่มทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นทฤษฎีที่ กิตติยวดี บุญซื่อ และคนอื่นๆ (2540 : 32-84) ได้รับ มอบหมายให้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงและคิดค้นแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขขึ้นมา โดยมี จุดประสงค์เพื่อหาวิธีเรียนแบบใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกสนานทุกครั้งทุกชั่วโมง ผู้เรียนมาโรงเรียน

เรียนอย่างสนุกสนานทุกครั้งทุกชั่วโมง ผู้เรียนมาโรงเรียนด้วยความตื่นเต้น และมุ่งมั่น อยากรู้ในสิ่งที่เขายังไม่รู้ อยากทำในสิ่งที่เขาไม่เคยทำ และอยากเป็นในสิ่งที่เขาไม่เคยเป็น ซึ่งมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนเป็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล มีหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ และได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางสำคัญคือ บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีหลากหลาย สื่อการเรียนต้องน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนต้องแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อ่อนน้อม เข้าใจ และยอมรับกันและกันให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

แนวคิดของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความสุขร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย
2. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน การนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน
3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์
4. บทเรียนไม่จำกัดสถานที่หรือเวลา และทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน
5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อ บทเรียนนั้นๆ ภาษาที่ใช้ในการจูงใจเด็กนุ่มนวล ให้กำลังใจ และเป็นไปในทางสร้างสรรค์
6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าใจให้เกิดความรู้ เข้าใจตรงเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนคือ มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)
7. การประเมินผลมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นทฤษฎีที่ สุมณฑา พรหมบุญ และคนอื่นๆ (2540 : 1-74) เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงและคิดค้นแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นมา โดยมีจุดเน้นของการเรียนรู้ คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะต่างๆ การแสวงหาความรู้ การคิด การจัดการกับความรู้ การแสดงออก การสร้างความรู้ใหม่ และการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ซึ่งได้เสนอเป็น 3 แนวคิด ดังนี้

2.1 การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม (Group Process / Group Activity / Group Dynamic)

การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีแรงจูงใจร่วมกันในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยที่แต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อกันและกัน

หลักการสำคัญของกระบวนการกลุ่ม คือ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้จัดกระบวนการให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบ

เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม

2.2 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา มีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ (Multidisciplinary Team) ซึ่งจะมีทั้งนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ นักแนะแนว ครูและผู้ปกครองทุกคน รวมทั้งผู้บริหารด้วย

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจจะจัดกลุ่มผู้เรียนให้ละกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนนำศักยภาพของตนมาเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม โดยผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางบวก ไว้วางใจกัน และยอมรับในบทบาทและผลงานของเพื่อน

เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ได้แก่ การเล่าเรื่องรอบวงกลม มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด เป็นต้น

2.3 การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist)

การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง ความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงตรวจสอบกับสิ่งใหม่ๆ

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความรู้ ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และคุณภาพของการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับบริบทที่เกิดขึ้น

บทบาทของครู คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดให้สมบูรณ์ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของความคิดรวบยอด และช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้มาจัดทำแผนผังความคิด

3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เป็นทฤษฎีที่ ทิตนา แชมมณี และคนอื่นๆ (2540 : 11-236) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงและคิดค้นแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดขึ้นมา โดยมีจุดประสงค์ให้เป็นแนวทางสำหรับครูนำไปใช้ฝึกผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการคิด ใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบในสถานการณ์ต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถเผชิญและเผชิญกับปัญหาและจัดการกับภาวะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม การฝึกปฏิบัติโดยการสังเกต การเปรียบเทียบ ตั้งคำถาม แปลความหมาย ที่ความขยายความ อ้างอิง คาดคะเน การสรุป ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การใช้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทางปัญญา ของประเวศ วะสี (2542 : 17-19) ได้แก่

1. ฝึกสังเกต สังเกตในสิ่งที่เราพบ
2. ฝึกบันทึก เมื่อสังเกตอะไรแล้ว ควรบันทึกไว้
3. ฝึกการนำเสนอ เมื่อทำงานกลุ่ม
4. ฝึกการฟัง ถ้ารู้จักฟังคนอื่นก็จะทำให้ฉลาดขึ้น
5. ฝึกปุจฉา – วิสัชนา เมื่อมีการนำเสนอและการฟังแล้ว ฝึกปุจฉา – วิสัชนา หรือ

ถาม – ตอบ

6. ฝึกตั้งสมมติฐานและตั้งคำถาม
7. ฝึกการค้นหาคำตอบ
8. การวิจัย การวิจัยทำให้ค้นพบความรู้ใหม่ๆ
9. เชื่อมโยงบูรณาการ เมื่อเรียนรู้อะไรมาอย่าให้ความรู้ที่แยกเป็นส่วนๆ แต่ควรจะเชื่อมโยงเป็นบูรณาการให้เห็นความเป็นทั้งหมด
10. ฝึกการเขียนเรียบเรียงทางวิชาการ เป็นการพัฒนาปัญญาของตนเองอย่างสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้อื่นในวงกว้างออกไป

เนื่องจากการพัฒนาการคิดเป็นสิ่งสำคัญ จึงได้มีการค้นหาวิธีการต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถดังกล่าว ในปี ค.ศ. 1984 ได้มีการประชุมของนักการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่ The Wingspread Conference Center in Racine, Wisconsin เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดของเด็ก พบว่า แนวทางที่นักการศึกษาใช้ในการดำเนินการวิจัยและทดลองเพื่อพัฒนาการคิดนั้นสามารถสรุปได้ 3 แนว คือ

1. การสอนเพื่อให้คิด (Teaching for Thinking) เป็นการสอนเนื้อหาวิชาการ โดยมีการเสริมหรือปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มความสามารถในด้านการคิดของเด็ก

2. การสอนการคิด (Teaching of Thinking) เป็นการสอนที่เน้นเกี่ยวกับกระบวนการทางสมองที่นำมาใช้ในการคิดโดยเฉพาะ เป็นการฝึกทักษะการคิด ลักษณะของงานที่นำมาใช้สอนจะไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการที่เรียนในโรงเรียน แนวทางการสอนจะแตกต่างกันออกไปตามทฤษฎี และความเชื่อพื้นฐานของแต่ละคนที่น่าสนใจนำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมการสอน

3. การสอนเกี่ยวกับการคิด (Teaching about Thinking) เป็นการสอนที่เน้นการใช้ทักษะการคิดเป็นเนื้อหาสาระของการสอน โดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจกระบวนการคิดของตนเองเพื่อให้เกิดทักษะการคิดที่เรียกว่า “metacognition” คือ รู้ว่าตนเองรู้อะไร ต้องการรู้อะไร และยังไม่รู้อะไร ตลอดจนสามารถควบคุมและตรวจสอบการคิดของตนเองได้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปะ ดนตรี กีฬา

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปะ ดนตรี กีฬา เป็นทฤษฎีที่ สุกรี เจริญสุข และคนอื่นๆ (2540 : 12-23) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงและคิดค้นแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ ขึ้นมา โดยมีลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้มีความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ควบคู่กับการพัฒนาตนเองทางด้านจิตใจ บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย

ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับมารยาท วิธีปฏิบัติตนทางกาย วาจา ใจ ความมีสติสัมปชัญญะ การมีคุณธรรม
สำคัญ ความรักในเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย

สุนทรียภาพ หมายถึง ศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ดนตรีเป็นเรื่องของความไพเราะของเสียง ต้องอาศัยการเรียนรู้จากความเหมือนไปสู่
ความแตกต่าง และจะต้องอยู่บนความเป็นฉัน ที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรม

ศิลปะเป็นเรื่องของความงาม ต้องอาศัยการเลียนแบบเพื่อเรียนรู้มาตรฐานของความงาม แล้วนำ
ไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง การเห็นต้องเห็นในสิ่งที่ดี

กีฬาเป็นศิลปะของการเคลื่อนไหว อาศัยการเห็นและการสัมผัสอย่างซึมซับ

การเรียนรู้ศิลปะ ดนตรี และกีฬา เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทุกด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย มีสุขภาพสมบูรณ์
2. ด้านจิตใจและอารมณ์ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส
3. ด้านสติปัญญา มีทักษะทางศิลปะ ทักษะในการเล่นดนตรี และเล่นกีฬาเป็น
4. ด้านสังคม มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ถ้อย
5. ด้านจริยธรรม ประพฤติดี ประพฤติชอบ

จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 วิชา มีธรรมชาติที่เหมือนกัน จึงมีทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวคิด 3

ส่วนร่วมกัน คือ

1. ทฤษฎีความเหมือน เรียนรู้สุนทรียภาพโดยการเลียนแบบและการทำซ้ำ
2. ทฤษฎีความแตกต่าง เรียนรู้สุนทรียภาพโดยการแสวงหาความแตกต่าง เป็น
ความ ต้องการสิ่งใหม่ๆ เพื่อความมีชีวิตชีวา เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ ที่เรียกว่าแหกคอก และทางเทวดา
3. ทฤษฎีความเป็นฉัน เรียนรู้สุนทรียภาพโดยแสวงหาตัวเอง อดทนความเป็นฉัน และใน
ความเป็นฉัน คือ รากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชน

ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะ ดนตรี กีฬา ของผู้เรียนนั้น สามารถจัดได้เป็น 5 ขั้นตอน
คือ

1. การเลียนแบบ เป็นกระบวนการที่เด็กจะต้องได้ยินเสียงดนตรี ได้เห็น และได้สัมผัสแล้ว
อาศัยการเลียนแบบเพื่อที่จะลอกเลียนให้เหมือนแบบ
2. การทำซ้ำ เป็นการย้ำทักกะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ชำนาญ สามารถควบคุมกำกับ และ
จัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ผู้เรียนทำซ้ำ ให้ท่องจนขึ้นใจ
3. การแหกคอก เกิดจากการทำซ้ำจนขึ้นใจแล้ว ชำนาญเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ มี
ความรู้สึกที่ต้องการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงมีความคงเดิมไว้เป็นบางส่วน และบางส่วนที่แสดงออก
ความเป็นตัวของตัวเอง
4. ทางเทวดา เป็นการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ มีทักษะที่สมบูรณ์ มีความถูกต้องและ
แม่นยำ มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องคิด และสามารถคิดออกมาได้เรื่อยๆ โดย
ไม่ซ้ำกัน
5. ความเป็นฉัน คือ การเรียนรู้จนแตกฉาน สามารถสร้างงานที่มีลักษณะพิเศษเป็นของ
ตัวเอง ยากที่บุคคลอื่นจะลอกเลียนแบบได้ ในขณะเดียวกันงานนั้นมีกลิ่นอาย และวิญญาณทางวัฒนธรรมไทย
ด้วย

5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ เป็นทฤษฎีที่อำไพ สุจริตกุล และคนอื่นๆ (2540 : 132-137) ได้รับมอบหมายให้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยเด็กไทย เนื่องจากเด็กไทยต้องได้รับการศึกษาและการฝึกฝนให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เขาต้องมีสติ และปัญญาที่จะพาตัวให้รอดจากความไม่ถูกต้อง เรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว ขณะเดียวกันก็ต้องขยัน อดทน อดออม และซื่อสัตย์ มีภูมิต้านทานวัฒนธรรมและรักษาคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

การสร้างลักษณะนิสัยตามแนวทางนี้ จำเป็นต้องมีการปฏิรูปวิธีการไปมาก การปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมเช่นที่วาทันนี้ ไม่ใช่การปลูกฝังด้วยการ “จตที่ครูสั่ง ฟังที่ครูพูด” อีกต่อไป แต่จะต้องได้มาด้วย กลยุทธ์การสอนใหม่ๆ เช่น

1. เทคนิคการฝึกสติและสมาธิแบบใหม่ๆ ที่เข้าถึงรสนิยมของเด็ก
2. การเรียนรู้ด้วยการเล่น การใช้เกม ละคร และกิจกรรมสนุกๆ ที่แฝงสาระและแง่คิดทางคุณธรรมจริยธรรม
3. การเรียนรู้จากชีวิตจริงด้วยกิจกรรมชุมชน กรณีตัวอย่าง การโต้วาทีในหัวข้อที่เป็นปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตจริงของเด็ก เช่น เรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น
4. การแนะแนวด้วยครูทุกคน มิใช่ปล่อยให้เป็นที่ปรึกษาของครูแนะแนว ครูทุกคนต้องถือคตินิยมของการเป็นพ่อแม่คนที่สองที่ต้องดูแลเอาใจใส่ นำทางชีวิตที่ดีให้เด็กทุกคน
5. การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล การพัฒนา “สมุดรายงานลักษณะนิสัย” ที่จะช่วยให้ครูจบบรรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและสามารถร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันแก้ไขปัญหาลักษณะนิสัยของเด็กแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันเวลา

โดยแนวทางนี้ จำเป็นที่ครูทุกคนต้องตระหนักและเข้าใจในบทบาทของตนเองในฐานะ “ผู้นำทางจิตวิญญาณ” ของเด็กๆ สามารถหากกลยุทธ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและรสนิยมของเด็ก เพื่อการปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูต้องเอาใจใส่พัฒนาลักษณะนิสัยเด็กอย่างจริงจัง จึงจะเป็นปัจจัยของการสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมทางกาย วาจา ใจ ที่จะเผชิญโลกได้อย่างมั่นคงและผาสุก

ไพเราะ มีบางยาง และวัฒนา มัคคสมัน (2541 : 16) ได้กล่าวถึงวิธีสอนที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายวิธี ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของจุดประสงค์เนื้อหาและวัยของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้อย่างรวดเร็ว ประสบผลสำเร็จ ครูเหนื่อยน้อย ทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model)
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT
3. วิธีสอนแบบใช้เกมการศึกษา (Educational Game)
4. วิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)
5. วิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case Study)
6. วิธีสอนแบบใช้บทบาทสมมุติ (Pole Play)

7. วิธีสอนแบบใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
8. วิธีสอนแบบใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)
9. วิธีสอนแบบใช้ชุดการสอน (Instructional Package)
10. วิธีสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน Computer Assisted Instruction)
11. วิธีสอนแบบใช้โครงงาน (Project)
12. วิธีสอนแบบใช้ทดลอง (Experimentally)
13. วิธีสอนแบบใช้วิธีสอนแบบถามตอบ (Question Answer)
14. วิธีสอนแบบใช้อภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
15. วิธีสอนแบบใช้แก้ปัญหา (Problem Solving)
16. วิธีสอนแบบใช้สืบสวนสอบสวน (Inquiry)
17. วิธีสอนแบบใช้สืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation)
18. วิธีสอนแบบใช้กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)
19. วิธีสอนแบบใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperative Learning)
20. วิธีสอนแบบใช้ความคิดรวบยอด (Concept Attainment Model)
21. วิธีสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self Directed Learning)
22. วิธีสอนแบบใช้ทัศนศึกษาออกสถานที่ (Field Trip)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นับว่าเป็นทฤษฎีที่สำคัญสำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้ ควรนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนได้

4. การประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไว้ว่าวิธีประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ นั้น ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม นอกจากนั้นการประเมินผลผู้เรียนยังต้องเกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญ คือ

1. ใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินผู้เรียน
2. ใช้วิธีการหลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ
3. ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน
4. มุ่งการประกันคุณภาพ โดยสถานศึกษาทำการประเมินผลภายในทุกปี และรายงานผลการประเมินต่อต้นสังกัดและสาธารณชน

5. สถานศึกษาได้รับการประเมินภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้ง ทุก 5 ปี

การประเมินผลของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูจะต้องศึกษามาตรา 26 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในสาระและจุดเน้น การประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบเพื่อพัฒนาและค้นหาศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของ

ผู้เรียน และตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งผลการเรียนของผู้เรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย ดังนั้น การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนของ กระบวนการและ ผลงาน ทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง ซึ่งในการประเมินผลสามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนและประเมินสรุปรวม โดยมีขั้นตอนในการประเมิน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
 2. พิจารณาขอบเขตเกณฑ์ วิธีการและสิ่งที่จะประเมิน
 - ประเมินพัฒนาการด้านศิลปะและดนตรี คณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ พัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการของบุคลิกภาพ
 - ขอบเขตที่จะประเมิน เช่น ด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึก และคุณลักษณะ เป็นต้น
 3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบ และผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียน ประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น
 4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินหลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ
 5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำ กิจกรรมระหว่างการทำงานกลุ่ม/โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เหตุการณ์/งานพิเศษ ฯลฯ
 6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน
 - รายการกระบวนการ
 - แฟ้มสะสมผลงาน
 - การบันทึกข้อมูล
 7. สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนา ผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีที่เป็นการประเมินสรุปรวมเพื่อพิจารณาตัดสิน การเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ให้นำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย
- จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนากระบวนการคิด ฝึกการปฏิบัติ และสร้างผลงาน ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และใช้สื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ และประเมินผลตามสภาพจริง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ตามการรับรู้

1. ความรู้ (Knowledge)

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2523 : 130) ได้ให้ความหมายความรู้ หมายถึง พฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในขั้นนี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความเป็นต้น

กู๊ด (Good. 1973 : 325) ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้

บลูม (Bloom. 1975 : 18) กล่าวว่า พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) จัดเป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์โดยจำแนกพฤติกรรมนี้ออกเป็น

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การวัดความสามารถในการจำหรือระลึกได้ แต่ไม่ใช้การวัดความเข้าใจไปที่ความหมายเรื่องนั้นๆ แบ่งเป็นลักษณะย่อยๆ ดังนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน

1.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี โครงสร้างและหลักการ

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ทั้งในด้าน ภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 การแปลความ หมายถึง การแปลความหมายสิ่งที่สื่อความหมายได้ถูกต้องหรือเรียกว่า จับใจความได้ถูกต้อง

2.2 การตีความ หมายถึง การเก็บใจความเรียบเรียงใหม่ แต่ความหมายยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

2.3 การขยายความ หมายถึง การนำข้อเท็จจริงในปัจจุบันไปทำนายเหตุการณ์ในอนาคต หรือนำไปขยายให้กว้าง หรือลึกลงไป

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ประสมมา เช่น แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสภาพการณ์ต่างๆ ได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนประกอบย่อยเพื่อความสัมพันธ์ และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แบ่งออกเป็น

4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด สมเหตุสมผลที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป เพื่อใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหา

4.3 การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการมองเห็นวิธีรวมองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ เป็นการพูดหรือเขียนเพื่อสื่อความคิด ความรู้สึกไปยังบุคคล

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการเสนอแผนการทำงานของงานที่รับผิดชอบหรือที่คิดขึ้น

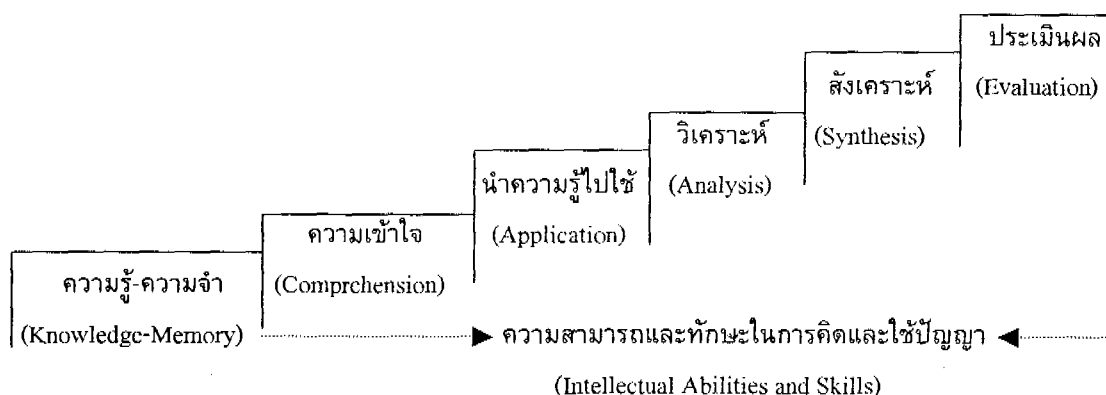
5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการสร้างชุดความสัมพันธ์ขึ้นเพื่ออธิบาย ข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ

6. การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยหรือการติราดอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินใจว่าอะไรดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ แบ่งเป็น

6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน

6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก

ประกาศเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่ จำได้ อาจจะโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีแก้ปัญหาเหล่านี้เป็นต้น ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และทักษะในการคิดและใช้ปัญญาของบุคคล แบ่งได้ 6 ขั้นดังนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบของความรู้ 6 ขั้น

ขั้นที่ 1 ความรู้ความจำ (Knowledge-Memory) เป็นความสามารถในการรักษาเรื่องราวทั้งหมดของ ประสบการณ์ที่ผ่านมา และสิ่งที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ได้ด้วย

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถระลึก และถ่ายทอดเรื่องราวนั้นๆ ออกมาได้ถูกต้อง อาจแสดง ออกโดยการพูด การท่อง การเขียนบรรยาย หรือแสดงกิริยาท่าทาง

วิธีวัดผล ใช้วิธีซักถาม วิธีสังเกต ใช้แบบสอบถาม ใช้เขียนเล่า

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่อง ได้แก่ การแปลความแล้วเปรียบเทียบ และย่อเอาแต่ใจความสำคัญออกมา

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถแปลความ ตีความ และขยายความเรื่องราวนั้นๆ ได้

วิธีวัดผล ใช้วิธีสังเกต ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ ให้อธิบาย

ขั้นที่ 3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์ และวิธีดำเนินงานต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาแก้ปัญหาในลักษณะเดียวกันได้

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ในเรื่องราวใหม่ๆ ด้วยตนเอง

วิธีวัดผล ใช้วิธีสังเกต ใช้แบบทดสอบที่เหมาะสม

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกเรื่องราวรวมข้อเท็จจริง หรือ เหตุการณ์ใดออกมาเป็นส่วนย่อยๆ ได้ บอกได้ว่าส่วนย่อยๆ นั้นมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมทั้งหลักการที่มีอยู่ร่วมกัน

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถแยกเรื่องราว หาความสำคัญและบอกความสัมพันธ์ของส่วนที่ แยกออกมาได้ บอกได้ว่าความสัมพันธ์นั้นเกิดจากหลักการใด

วิธีวัดผล ใช้วิธีสังเกต ใช้แบบทดสอบ การซักถาม

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมส่วนย่อยๆ เป็นส่วนใหญ่เรื่องเดียวกัน ผลจากการรวมจะเกิดสิ่งใหม่ที่มีรูปใหม่หน้าที่ใหม่

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถที่จะเรียบเรียง จัดลำดับเรื่องราว วางโครงการและจัดรูปสิ่งต่างๆ ขึ้นมาตามแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีวัดผล การจัดอันดับคุณภาพ และวิธีอื่นที่เหมาะสม เช่น การบรรยาย การเล่า

ขั้นที่ 6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัยตีราคาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ สิ่งที่ดีราคาอาจเป็นวัสดุ สิ่งของ ผลงานที่เป็นรูปธรรม หรือความคิดเห็นที่เป็นนามธรรม

การแสดงออก ผู้เรียนสามารถหาหลักเกณฑ์ตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล สามารถวิจารณ์สรุปตีราคาคุณภาพว่าสอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือไม่

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้คือ รายละเอียด ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มนุษย์รับรู้และรวบรวมจากประสบการณ์ จำได้สามารถนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าได้

การรับรู้ (Perceived)

กูราลนิค (Gujralnik, 1986) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกทางความรู้สึก ความตระหนัก และความเข้าใจ ความสามารถที่จะรับรู้ เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ หรือคุณลักษณะของสิ่งต่างๆ

โกลเดนสัน และลองแมน (Goldson and Longman, 1984 : 543) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็นการรับรู้วัตถุ สิ่งของ ความสัมพันธ์และเหตุการณ์ โดยการสัมผัสและกิจกรรมเหล่านี้ทำได้โดยใช้อวัยวะสัมผัสและแปลความหมายสิ่งเร้านั้น

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 228) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นการแสดงความคิดเห็น การตีความหมายสิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมตามความเชื่อของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ขึ้นอยู่กับสาเหตุสำคัญ คือ การที่บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เซอร์วิญญาหรือความเฉลียวฉลาด เมื่อต่างกันย่อมมีผลในการตีความต่อสิ่งต่างๆ ได้แตกต่างกันด้วย

พจนนา สุวรรณประทีป (2532 : 11) กล่าวว่า การรับรู้ คือการใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสและเกิดความรู้สึกในความหมายนั้น

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การรับรู้คือ การที่บุคคลตีความจากสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น แสดงออกโดยการแสดงความคิดเห็น โดยสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ นั้นได้ นำไปสู่การตัดสินใจ หรือสามารถประมวลเข้ากับประสบการณ์เดิม และแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น ทางด้านทัศนคติ อารมณ์ การยอมรับ ไม่ยอมรับ สนใจ ไม่สนใจ รวมถึงการสื่อสารเพื่อการรับรู้ เป็นมูลเหตุสำคัญของการรับรู้ เช่นการปลูกเร้าอารมณ์ การสร้างศรัทธา หรือการให้รางวัล เป็นต้น ดังนั้น ความรู้ตามการรับรู้ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

เจตคติมีผลต่อการเกิดพฤติกรรม อาจกล่าวได้ว่า เมื่อเรามีความรู้สึกและเจตคติที่ดีต่อสิ่งใด เราก็สามารถทุ่มเทและความพยายามที่จะปฏิบัติหรือทำงานนั้นๆ ลุล่วงได้ดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าเราสามารถผลิตผลงานที่เกิดจากการกระทำของเราได้ดี ประสบความสำเร็จ เราก็จะมีความรู้สึกพอใจ ชอบ และให้ความสนใจที่มุ่งจะปฏิบัติในสิ่งนั้นต่อไป ดังที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 14) กล่าวว่า ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยในการเกิดเจตคติ และเป็นต้นกำเนิดเจตคติของบุคคล นอกจากองค์ประกอบด้านความรู้แล้ว เจตคติยังประกอบด้วยด้านความรู้สึกและด้านการปฏิบัติ เจตคติจะมีบทบาทในการช่วยให้บุคคลแสดงออกถึงค่านิยมต่างๆ เจตคติไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดี่ยวๆ ที่ทำให้เกิดการปฏิบัติ แต่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่เกิดหรือเป็นที่มาของการปฏิบัติ และการปฏิบัติของบุคคลนั้นไม่ได้มีสาเหตุมาจากเจตคติอย่างเดียว แต่เป็นผลที่เกิดจากการครองชีพ (Norms) นิสัย (Habits) และสิ่งคาดหวังจากผลของการกระทำด้วย

1. ความหมายของเจตคติ

กาเย่ (Gagne. 1977 : 219) กล่าวว่า เจตคติเป็นสภาพภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติของแต่ละบุคคล เจตคติไม่ได้กำหนดการปฏิบัติที่เป็นเฉพาะแต่ทำให้กลุ่มของการปฏิบัติ ในแต่ละกลุ่มมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากหรือน้อย เจตคติจึงเป็นแนวโน้มของการตอบสนอง หรือความพร้อมในการตอบสนองของบุคคล

พงษ์ศิริ ทิพย์โกชนา (2535 : 19) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือความพร้อมของบุคคลที่มีประสบการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับกระตุ้นด้วยความเชื่อถือหรืออารมณ์ที่อาจจะไม่มีเหตุผลเลยก็ได้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2534 : 19 – 20) กล่าวว่าเจตคติ มี 2 ทัศนะ คือ ด้านความรู้ และด้านอารมณ์ เจตคติเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งบุคคลได้สั่งสมเจตคติทั้ง 2 ลักษณะมาระยะเวลาหนึ่งและอยู่ภายใต้จิตใจของแต่ละบุคคล เจตคติมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเจตคติหลายๆ ลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคลจะรวมตัวเกิดเป็นค่านิยม

บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 54) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึงความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ต่อบุคคลและต่อสถานการณ์

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 2) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือความเชื่อ ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์หรืออิทธิพลจากเรื่องนั้นๆ มาแล้วและเป็นสิ่งให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ต่อเรื่องนั้น

จากข้อความกล่าวสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ระดับของความรู้สึก หรือความคิดเห็น ความเชื่อ หรืออารมณ์ซึ่งเป็นสภาพของจิตใจ และยังเป็นแนวโน้ม ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นผลมาจากประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ที่อาจเป็นไปในทางบวก ลบ หรือเป็นกลางโดยสามารถวัดสังเกตได้ ด้วยเครื่องมือที่เป็นคำถาม

2. องค์ประกอบของเจตคติ

ไทรแอนดิส (Triandis, 1971 : 3) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) คือ ความคิดของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ เป็นการตอบสนองของบุคคล รับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับทำให้เกิดเจตคติ ซึ่งแสดงออกมาในแนวคิดที่ว่า อะไรถูกอะไรผิด

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Effective Component) คือ สภาพอารมณ์ซึ่งเป็นผลจาก ความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดี หรือไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกยอมรับ หรือปฏิเสธต่อสิ่งเหล่านั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ความพร้อมที่จะกระทำอันเป็นผล จากความคิด ความรู้สึกโน้มน้าวซึ่งจะกระทำ ซึ่งอยู่ในรูปการยอมรับหรือปฏิเสธ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3-4) กล่าวว่า เจตคติ (Attitude) เจตคติประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้และวินิจฉัยข้อมูล ต่างๆ ที่ได้รับ และแสดงออกมาในแนวความคิดที่ว่า อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรเลว

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Effective Component) หมายถึง ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่ สอดคล้องกับความคิด เช่น ถ้าบุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย จึงแสดงออกมาในรูป ของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำ เป็นผล ที่เนื่องมาจาก ความคิดความรู้สึก จึงออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 นี้ ต่างมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันโดยองค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา เป็นความรู้ความเข้าใจ เป็นพื้นฐานของเจตคติเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกของบุคคล และความรู้สึกจะมีผลกระทบต่อการแสดงออกของบุคคล หรืออาจกล่าวได้ว่า เจตคติเป็น สิ่งกำหนดแนวทางพฤติกรรม

3. หลักการวัดเจตคติ

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525 : 330-332) ได้กล่าวถึง หลักความสำคัญในการวัดเจตคติ ดังนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติคือ

1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้นจะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ ช่วงเวลาหนึ่ง

1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรงการวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความคิด ความรู้สึกยังมีขนาดหรือปริมาณความ คิด ความรู้สึกนั้นด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม ต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะวัดสิ่งเร้าและต้องมีการตอบสนอง

3. สิ่งเร้าที่นิยมใช้ คือ ข้อความวัดเจตคติ (Attitude Statement) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่า ลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude Continuum หรือ Scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติ เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคล จึงจำเป็นที่การวัดนั้นๆ จะต้องครอบคลุมลักษณะต่างๆ ครบถ้วนทุกลักษณะ

5. การวัดเจตคติ ต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรงของการวัดเป็นพิเศษ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2534 : 94-96) กล่าวถึงหลักการของการวัดเจตคติ ดังนี้

1. ความเป็นมิติเดียวกัน (Unidimensionality) หรือความเป็นอย่างเดียวกัน (Homogeneity) หมายถึงแบบทดสอบวัดสิ่งเดียวกันเท่าที่จะทำได้ สามารถตรวจสอบได้โดยใช้เทคนิคการศึกษความสัมพันธ์ร่วม (Correlation Techniques) เพื่อดูว่ารายการต่างๆ มีการรวมกลุ่มกันอย่างไร และรายการใดเป็นรายการวัดเรื่องนั้นได้ดีที่สุด

2. ความเป็นเส้นตรง (Linearity) และความมีช่วงเท่ากัน (Equal Intervals หรือ Equal-Appearing Intervals) ควรเป็นแบบทดสอบ ที่สามารถเรียงตำแหน่งคนบนเส้นตรงเดียวกันเพื่อความสามารถในการเปรียบเทียบ และควรมีระบบที่ให้คะแนนที่หน่วยแต่ละหน่วยมีช่วงเท่ากัน

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความสอดคล้องกันของแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่วัดในเวลาใกล้เคียงกันควรให้ผลที่สอดคล้องกัน

4. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมานั้นวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือไม่

5. ความสามารถในการสร้างใหม่ได้ (Reproducibility) หมายถึงเมื่อได้คะแนนของการวัดแล้วหากวิธีการที่ใช้มีระบบดี ผู้วิจัยสามารถที่จะทำนายได้ว่าจากคะแนนที่ได้นั้นผู้ตอบตอบคำถามข้อใดว่าอย่างไร

4. การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติเป็นสิ่งยาก โดยปกติแล้วจะต้องซักถามบุคคลผู้นั้นเองว่าเขารู้สึกชอบซึ่งพึงพอใจหรือมองเห็นคุณค่าต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้เขาประเมินตนเอง หรือสังเกตสิ่งที่แสดงออกในรูปของการตอบสนอง อาจจะเป็นถ้อยคำหรือพฤติกรรม (เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2534 : 27) เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติเราเรียกว่า มาตรวัดเจตคติ (Attitude Scale)

เอ็ดเวิร์ด กล่าวถึงวิธีการวัดเจตคติ ดังนี้ (สุกัญญา เหลืองไชยยะ. 2538 : 18 ; อ้างอิงจาก Edwards. 1967)

1. โดยการสัมภาษณ์หรือโดยการซักถาม วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและตรงไปตรงมาที่สุดที่ผู้ถามได้ทราบความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียว่าผู้ถามอาจไม่ได้รับคำตอบที่จริงจังจากผู้ตอบ เพราะผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบเนื่องจากอาจเกิดจากความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็นวิธีแก้ไขก็คือ ผู้สัมภาษณ์ต้องปรับบรรยากาศให้ผู้ตอบรู้สึกเป็นอิสระ และให้แน่ใจว่าคำตอบของเขาจะเป็นความลับ

2. โดยการสังเกตพฤติกรรม มีผู้เสนอว่าถ้าต้องการทราบว่าใครมีความคิดหรือรู้สึกต่อสิ่งใดก็ให้สังเกตพฤติกรรมของเขาต่อสิ่งนั้น แต่วิธีนี้มีข้อจำกัด คือ ในกรณีที่ทำกรวิจัยมากๆ นั้นไม่สามารถสังเกตได้หมดทุกคน นอกจากมีเจตคติเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในการที่จะตัดสินใจมีพฤติกรรมอะไร

ดังนั้นเราจะคาดหวังพฤติกรรมของบุคคล โดยพิจารณาจากเจตคติอย่างเดียวไม่ได้ และทำนองเดียวกันก็จะนำพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมาตัดสินว่าเขามีเจตคติอย่างไรก็ได้เช่นเดียวกัน

3. สร้างข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นต่อสิ่งเร้าที่เราต้องการจะวัดเจตคติ เป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้คนที่เราต้องการศึกษาแสดงเจตคติต่อสิ่งเหล่านั้น ตอบในเชิงเห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยกับข้อความนั้น การวัดเจตคติวิธีนี้ออกมาในรูปของแบบวัดเจตคติหรือเครื่องมือวัดเจตคติ ซึ่งเหมาะที่จะใช้ในการศึกษางานอุตสาหกรรมและงานวิจัย เพราะสะดวกและมีความรวดเร็วต่อการที่จะทราบค่ามัธยฐานและเลขคณิตของเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลกลุ่มใหญ่

5. ความสำคัญของเจตคติต่ออาชีพครู

ชม ภูมิภาค (2516 : 155) กล่าวถึงความสำคัญของเจตคติต่ออาชีพครูไว้ว่า อุปสรรคที่สำคัญที่สุดต่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของครูคือ เจตคติต่ออาชีพของครูเอง ถ้าครูมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพก็ทำให้ครูพึงพอใจและประสบความสำเร็จในการทำงาน ตรงกันข้ามคนที่มีความรู้แต่ขาดเจตคติที่ดีต่อการทำงานย่อมจะเป็นครูที่ดีไม่ได้ การที่ครูขาดเจตคติที่ดีต่ออาชีพก่อให้เกิดปัญหาการขาดคุณภาพของครูประจำการ ซึ่งจากผลการสัมมนามาตรฐานวิชาชีพครูของกองวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครูได้สรุปไว้ว่า เจตคติและศรัทธาต่อวิชาชีพครูทั้งของครูเองและของประชาชนที่มีต่อครูยังอยู่ในระดับต่ำ เป็นผลให้ครูต้องพยายามแสวงหากิจกรรมอื่นเพื่อความก้าวหน้าในอนาคตแทนที่จะยึดถืออาชีพครูเป็นหลัก

สาเหตุที่ทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย ไม่พอใจในอาชีพของตนนั้น เมทเฟสเซล (อรรถน์ สุนทรพงษ์, 2505 : 57-60 ; อ้างอิงมาจาก Metfessel, 1961 : 16-17) ได้ศึกษาความคับข้องใจของครูในสหรัฐอเมริกา พบสาเหตุที่ทำให้ครูไม่พอใจในอาชีพครู 50 ประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ครูไม่พอใจสภาวะการทำงาน การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ ขาดบริการสำคัญเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ภาระของครูหนักเกินไปจนไม่มีเวลาพักผ่อนและรายได้น้อยไม่สมดุลกับงาน
2. ครูไม่พอใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน การบริหารที่ขาดความยุติธรรม ขาดความเอาใจใส่ด้านสวัสดิการ ขาดการสนับสนุนความก้าวหน้า
3. ความคับข้องใจที่เกิดจากสภาพประชาคมขาดการสนับสนุนยกย่องอาชีพครูเท่าที่ควรขาดอิสระ เช่นบุคคลในอาชีพอื่น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมส่วนตัวหรือสังคม

เปลื้อง ณ นคร (2523 : 22-23) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ครูรู้สึกเป็นสุขในอาชีพครู โดยอ้างถึงข้อสรุปของสมาคมครูของอเมริกัน (NEA : National Education Association) ว่า

1. การสอนเป็นงานอันยังประโยชน์ให้แก่สังคม จะหาอาชีพอื่นได้น้อยเต็มทีที่จะอุทิศตนให้เกิดความเจริญฉลาด มีสติปัญญาเสมออาชีพครู และการที่ครูได้รู้ว่าตนได้ทำประโยชน์ให้เกิดแก่สังคม จนเป็นที่ประจักษ์ทั่วกันนั้นเป็นความสุขอย่างยิ่ง
2. ครูมีโอกาสถ่ายทอดความรู้ความคิดของตน และศิษย์ย่อมฟังด้วยความเคารพนับถือ
3. ผู้ที่เป็นครูย่อมมีความรู้กว้างขวางและพอกพูนขึ้นเป็นนิตย
4. ความเป็นอิสระ ความรักใคร่และความมีเกียรติ เป็นสิ่งที่อาชีพอื่นยากที่จะประสบได้ ครูย่อมได้รับความรักใคร่นับถือจากศิษย์และบิดามารดาของศิษย์ และภาคภูมิใจที่ศิษย์พบความสำเร็จ

ดังนั้น ในด้านการสอนของครู เจตคติของครูก็เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าครูมีเจตคติต่อการสอนที่ดีก็จะมีผลทำให้การสอนดีขึ้น แต่ถ้าครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสอนก็จะส่งผลให้ครูไม่อยากสอน ในการสอนนั้นก็จะไม่บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเจตคติสามารถกำหนดพฤติกรรมของคนได้

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู

1. ความหมายของพฤติกรรมการสอน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 305-321) กล่าวถึงพฤติกรรมการเรียนจะดำเนินไปด้วยดีนั้น ย่อมจะต้องอาศัยพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูด้วย ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมการสอนจึงหมายถึงพฤติกรรมที่ครูแสดงออกทุก ๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 112) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นการกระทำที่เกิดขึ้นหรือไม่ และพฤติกรรมโดยทั่วไปจะมี 2 ลักษณะได้แก่

1. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นสามารถเห็นได้ วัดได้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า
2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นพฤติกรรมภายใน ได้แก่ ความรู้สึก การรับรู้ การจำ การคิด หรือการตัดสินใจ เป็นต้น

กู๊ด (Good 1959 : 213) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนใน Dictionary of Education เป็น 2 นัย คือ

1. การสอน หมายถึง การกระทำอันเป็นการอบรม สั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษาโดยทั่วๆ ไป
2. การสอน หมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง กับกิจกรรมเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

คิมเบล ไวล์ส (Wiles. 1975 : 10) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การสอน คือ การชี้แนะ หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ จัดหาวัสดุและส่งเสริมให้คิดทำสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนอยากรู้หรืออยากเห็น
2. การสอน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมความรู้ แล้วจัดความรู้ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ตามความจริงให้ง่ายและน่าสนใจ เพื่อสะดวกแก่การที่ผู้เรียนจะได้เข้าใจและรับไว้ได้
3. การสอน คือ การที่ผู้สอนทำงานร่วมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเอง
4. การสอน คือ การแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ และกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม และพัฒนาการในทางที่พึงปรารถนา ตรงกับ จุดประสงค์ของการศึกษา

ฮอสฟอร์ด (Hosford. 1973 : 43) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการสอนไว้ว่า การสอน หมายถึง ความพยายามในการชักจูงผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยผ่านทางการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสอนที่ครูแสดงออกอันมีผลต่อการเรียนของนักเรียนก็เรียกว่า พฤติกรรมการสอน ในทางตรงกันข้าม การกระทำใดก็ตามที่นักเรียนแสดงออก ก็เรียกพฤติกรรมการเรียน ทั้งพฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

การสอนนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้สอนฝ่ายเดียว และการเรียนก็ไม่ใช่เรื่องของผู้เรียนฝ่ายเดียว แต่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องทำงานร่วมกันในการเรียนการสอน ความหมายของการสอน จึงมองได้ในรูปของการนำไปใช้ การนำไปเกี่ยวข้องกับส่วนอื่นๆ ของการศึกษา ดังที่ วิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์

(Alexander. 1974 : 161) สรุปความหมายของการสอนในรูปแบบของการนำไปใช้ควรจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา หมายถึง จะสอนอะไรให้แก่เด็ก ส่วนวิธีสอนก็คือจะสอนอย่างไร
2. จุดประสงค์ของการสอน หมายถึง การเรียนรู้ของเด็ก ส่วนวิธีสอนก็คือทางที่จะนำเด็กให้บรรลุถึงการเรียนรู้ดังกล่าว
3. ผลที่ได้รับจากการสอน หมายถึง สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการสอน ก็คือ ทำอย่างไรเด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ขึ้น

2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน

การสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ครูผู้สอนต้องมีกิจกรรมหลายรูปแบบในอันที่จะพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิด และประสบการณ์ของผู้เรียน พัทธน์ น้อยแสงศรี (2518 : 26-28) กล่าวว่า การเรียนการสอนจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ครูจะต้องวางจุดมุ่งหมายในการสอนว่าต้องการให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร และจะต้องทราบพื้นฐานอันจำเป็นในการสอน เช่น ทักษะความรู้ในเนื้อหาวิชา นั่นคือเมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนจำเป็นจะต้องเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอนนั่นเอง

สุจริต เพียรชอบ (2524 : 1-3) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนไว้ในครูมืออาจารย์ด้านการเรียนการสอนไว้ว่า เมื่อครูรับมอบหมายให้สอนวิชาใด ควรตั้งคำถามเองดังนี้

ประการแรก	“เราตั้งใจจะให้อะไรเกิดขึ้นกับนักเรียน”
ประการที่สอง	“เราจะจัดเนื้อหาและประสบการณ์อะไรให้แก่ผู้เรียน”
ประการที่สาม	“เราจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ”
ประการที่สี่	“เราจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะรู้ว่าสิ่งที่คาดหวังได้เกิดกับผู้เรียนแล้ว”

3. พฤติกรรมการสอนในห้องเรียน

พฤติกรรมการสอนเป็นพฤติกรรมของครู ซึ่งย่อมส่งผลสะท้อนกลับถึงนักเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียน ครูกับนักเรียนจะกระทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันในรูปของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ เพจซ์ (Page. 1977 : 337) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่าเป็นอิทธิพลระหว่างครูกับนักเรียนที่มีต่อกัน โดยเน้นถึงพฤติกรรมทางสังคมและอารมณ์ของครูกับนักเรียน

อิทธิพลของครูและวิธีสอนของครูต่อนักเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้พฤติกรรมในชั้นเรียน แสดงให้เห็นถึงสภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและชี้ให้เห็นถึงบรรยากาศของชั้นเรียนโดยทั่วไปว่า ครูและนักเรียนมีทัศนคติต่อกันอย่างไร นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเพียงใด ปฏิกริยาดังกล่าว เป็นเครื่องชี้ให้เห็นลักษณะอิทธิพลของครูในชั้นเรียน เบลแลก (Bellack. 1963 : 41) ได้แบ่งอิทธิพลของครูในชั้นเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกมาแล้วทำให้นักเรียนตอบสนองในลักษณะใดก็ได้ อิทธิพลทางอ้อมจะเกิดขึ้นถ้าครูแสดงพฤติกรรมออกในทำนองยอมรับขยายความหรือสนับสนุน ความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียน ชม หรือให้กำลังใจ ถามคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. อิทธิพลทางตรง หมายถึง กิจกรรมที่ครูแสดงออกมาแล้วจะทำให้ให้นักเรียนตอบสนองโดยการแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ครูต้องการอย่างเลี่ยงไม่ได้ อิทธิพลประเภทนี้จะเกิดขึ้นเมื่อครูบรรยาย หรือแสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว เมื่อครูแนะนำ ออกคำสั่งตติเตียน ว่ากล่าว เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม

วิทฮอล (Withall. 1949 : 361) ได้ศึกษาในเรื่องการใช้วาจา หรือคำพูดของครูซึ่งสรุปได้ว่า คำพูดของครูจะมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1. ครูมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนคำพูดของครูเอง ดังนั้นครูจึงมักจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน
- 2. ครูที่มีเป้าหมายที่จะสนับสนุนคำพูดของนักเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน หรือเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง

เบลลัค (Bellack. 1963 : 41) ยังได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนระหว่างครูและนักเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1. พฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนแสดงออก เชื่อมสื่อความหมายระหว่างกัน โดยการพูดหรือการอ่านออกเสียง
- 2. พฤติกรรมที่ไม่ใช้วาจา (Non-Verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนไม่ได้แสดงออกทางวาจา แต่เป็นการแสดงออกทางท่าทางเป็นการเขียนการอ่านในใจ หรือพยักหน้า สันติระ เป็นต้น

สำหรับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จะมีทั้งพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีของครูในต่างประเทศ ได้แก่การศึกษาเพื่อค้นหาพฤติกรรมของครู โดย ไรอันส์ (Ryans. 1960 : 82) ซึ่งรวบรวมพฤติกรรมที่น่าสนใจไว้ดังนี้

พฤติกรรมที่ดี	พฤติกรรมที่ไม่ดี
สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น	ไม่สนใจนักเรียน และกิจกรรมของชั้น
ร่าเริงแจ่มใส	อารมณ์ไม่ดี เศร้าตลอดเวลา
ควบคุมตนเองได้ไม่ผิดหวังง่าย	ควบคุมตนเองไม่ได้ โกรธง่าย
มีอารมณ์ขัน	เจียบเจย
ยอมรับเมื่อตนผิด	ไม่ยอมรับความผิดของตน
ไม่ลำเอียง	ลำเอียง สนใจเฉพาะนักเรียนบางคน
มีความอดทน	ห่อถอย อ่อนแอ
แสดงความเข้าใจนักเรียน	ขาดความเมตตากรุณา
แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน	ไม่ให้ความสนิทสนมกับนักเรียน
ยอมรับว่านักเรียนสามารถทำงานยาก ๆ ได้	ไม่เชื่อในความสามารถของผู้เรียน
ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน	บั่นทอนกำลังใจของนักเรียน
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่
เตรียมการสอนเป็นอย่างดี	ไม่เตรียมการสอน
มีการยืดหยุ่นเวลาสอนถ้าไม่เป็นไปตามแผน	ต้องสอนตามแผนที่เตรียมไว้ไม่เปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมที่ดี	พฤติกรรมที่ไม่ดี
ยอมรับความแตกต่างของนักเรียน ใช้อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ ใช้การสาธิตและการอธิบายช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แจ่มแจ้ง ให้คำชี้แจงอย่างแจ่มชัด สนับสนุนให้นักเรียนแก้ปัญหาและประเมินผลด้วยตนเอง มีระเบียบวินัยดี ให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ	ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ใช้วัสดุ และวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ การสาธิตและอธิบายไม่ชัดเจน ให้คำชี้แจงคลุมเครือ ไม่ให้นักเรียนทำงานและประเมินผลด้วยตนเอง ทำอะไรตามใจชอบ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเสียไม่ได้

5.4 ขอบข่ายของพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา

เมื่อได้พิจารณาจากงานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับการสอนของครูในทุก ๆ ด้านแล้วจึงอาจสรุปประเด็นที่ควรศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาที่ครอบคลุมทุก ๆ ด้านดังนี้

1. พฤติกรรมด้านวิชาการ ครูควรเป็นผู้เฝ้าหาความรู้ (สุรินทร์ สรสิริ. 2515 : 3-9) เพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยในด้านวิชาการอยู่เสมอ และการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาชีพครูโดยการเขียน การพูด การค้นคว้า การวิจัย เป็นต้น

2. พฤติกรรมด้านเทคนิคการสอน ปัจจุบันได้มีการใช้เทคนิคการสอนแบบต่างๆ มากขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ ความสามารถอย่างแท้จริง วิธีการสอนแต่ละแบบจะมีข้อดีและข้อบกพร่องในตัวเอง จึงเป็นหน้าที่ของครูจะต้องพิจารณาเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของ ผู้เรียน อย่างไรก็ตามในด้านการสอนนี้ พฤติกรรมการสอนของครูจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับทักษะของครู รวมทั้งความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการสอนแต่ละวิชา การสอนที่ดีน่า จะยึดหลักการดังนี้ (อัญชลี กิจพยัคฆ์และคนอื่นๆ. 2523 : 62)

- 2.1 ในการสอนแต่ละครั้งเด็กควรทราบวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างกระจ่างแจ้ง
- 2.2 จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้น่าเรียนรมย์
- 2.3 จัดแปลงเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการและความพร้อมของเด็ก

2.4 การสอนไม่ใช่เฉพาะการถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหา เรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาทัศนคติที่พึงปรารถนา

2.5 ใช้วิธีสอนหลายวิธี

2.6 จัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมโดยตรงให้แก่เด็ก เช่น ให้งมือปฏิบัติหรือทัศนศึกษา

สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงบางส่วนของแนวทางสำหรับพฤติกรรมการสอนในส่วนที่เป็นเทคนิคการสอนแต่ยังมี กลยุทธ์การสอนหรือแบบการสอน (Teaching Style) อีกมากมายที่ครูจะต้องศึกษา นำมาปรับปรุงการสอนให้ ดีขึ้น เพราะการสอนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งกว่าเนื้อหาหรือความรู้ที่ต้องสอน เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าความรู้มิใช่สิ่งที่ตายตัว อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ แต่กระบวนการนั้นไม่มีใครเปลี่ยนแปลงนัก

(คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. 2518 : 143) ดังนั้น ครูผู้สอนจึงไม่เพียงแต่รู้เนื้อหาวิชาการเป็นอย่างดีเท่านั้น แต่จะต้องมีพฤติกรรมการสอนที่จะก่อให้เกิดผลอย่างสูงสุดในเวลาที่น้อยที่สุด (พจน์ เพียรชัย. 2525 : ฏ-5)

3. พฤติกรรมด้านคุณธรรมหรือความประพฤติส่วนตัวอันเป็นพฤติกรรมที่ครูอาจแสดงออกให้ปรากฏหรือไม่ก็ตาม พฤติกรรมด้านการประพฤติปฏิบัติของผู้สอนจะมีผลต่อการเรียนการสอนเสมอ พฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู พระพุทธทาสภิกขุ (2522 : 11-12) อธิบายว่า คุณธรรมนิยมประกอบด้วยคุณธรรมที่ครูพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ 4 ประการ คือ

3.1 อุทิศตนของครู (Teacher's Will) เช่น ยินดีทำงานอย่างหนักหรือตั้งใจทำงานโดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นต้น

3.2 วิญญาณครู (Teacher's Spirit) เช่น อุดมคติ อุดมการณ์ต่อพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน เอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นต้น

3.3 คุณธรรมครู (Teacher's Function) เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย กิริยาจาสุภาพ อ่อนโยนยิ้มง่าย วางตนอย่างเหมาะสมกับชนทุกชั้น เป็นต้น

4. พฤติกรรมด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพของครูเป็นสิ่งสำคัญมากในด้านการเรียนการสอน โอเดน (Oden. 1972 : 194) ได้ศึกษาถึงบุคลิกภาพของครูที่มีประสิทธิภาพในระดับมัธยมศึกษาพบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพนั้นจะเป็นคนขยัน สุขุม เยือกเย็น มีความสามารถในการตอบสนองดี กระตือรือร้น ทำงานว่องไว และรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นครูไว้

บุคลิกภาพของครูเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านบุคลิกภาพทุกขณะที่อยู่ในห้องเรียนจะอยู่ในสายตาของนักเรียน จึงย่อมส่งผลในการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ครูที่มีบุคลิกภาพหรือการแสดงออกที่เป็นกันเองโดยธรรมชาติและยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางบวกเป็นอย่างมากและมีส่วนในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนด้วย (Turner. 1969 : 270) พฤติกรรมด้านคุณลักษณะเฉพาะในการสอนมีพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นพฤติกรรมสนับสนุนการสอนของครูให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น คือ พฤติกรรมการควบคุมชั้นหรือการปกครองชั้นเรียน การจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างดำเนินการสอน เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยและให้ความสำคัญมากพฤติกรรมหนึ่ง เช่น จากงานวิจัยของทักแมน (Tuckman. 1976 : 233-237) ได้สร้างเครื่องมือจำแนกพฤติกรรมของครูออกเป็น 4 พฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมจะแสดงออกให้เห็นถึงแบบการสอน (Teaching Style) ที่เหมาะสมตามระดับชั้น พฤติกรรมการสอนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) พฤติกรรมการควบคุมเข้มงวด (Dynamism) การจัดระบบชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ (Organized Demcanor) และการให้ความอบอุ่นยอมรับ (Warmth and Acceptance) ในพฤติกรรมการสอนทั้ง 4 ด้านนี้ ได้รับการจำแนกเป็นข้อรายการทั้งหมด 28 ข้อ ให้ครูใหญ่เป็นผู้ตัดสินว่าครูของตนมีการสอนแบบใด โดยเปรียบเทียบทั้งระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษาและอาชีวศึกษา ซึ่งผลปรากฏว่า ครูประถมศึกษาควรมีพฤติกรรมด้านการให้การยอมรับและความอบอุ่นแก่นักเรียนสูงกว่าทุกๆ ด้าน รองลงมาคือ ให้ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นในชั้นเรียนมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะแตกต่างกับพฤติกรรมของครูในระดับมัธยมศึกษาที่จะเน้นด้านอื่น คือ การควบคุมและการจัดระบบชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

5. พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมการสอนที่ดีเป็นผลจากการมีมนุษยสัมพันธ์ของครู การมีสัมพันธภาพอันดีต่อนักเรียน ต่อเพื่อนครู ต่อผู้ปกครองนักเรียน จะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูที่นักเรียนชอบและได้รับการยอมรับจากเพื่อนครู ผู้ปกครอง ย่อมจะมี พฤติกรรมการสอนปรากฏในทางบวก เช่น ความเข้าใจนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน มีความจริงใจ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมเหล่านี้ย่อมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเสมอ

5.5 การพัฒนาพฤติกรรมการสอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526 : 240) กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนการสอนไว้อย่างน่าสนใจคือ “ถ้าต้องการพัฒนาการเรียนการสอนแล้ว เราไม่อาจจะมองข้ามการประเมินผลการสอนไปได้ เราจะพัฒนาอะไรไปทางไหนได้อย่างไร ถ้าเราไม่ดูเสียก่อนว่าที่เราทำอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง”

อย่างไรก็ตามเมื่อทุกฝ่ายยอมรับความสำคัญของการพัฒนาการสอนแล้ว ครูผู้สอนพร้อมที่จะพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง โดยครูควรจะมีโอกาสได้สำรวจตัวเองว่ามีพฤติกรรมการสอนอย่างไร เป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมหรือจุดจืดการเรียนรู้นักเรียน (ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อรุณยา, 2524 : 151) และก่อนที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ครูควรพิจารณาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาพฤติกรรมการสอนดังต่อไปนี้

1. ครูจะต้องประเมินพฤติกรรมการสอนของครูเองอยู่เสมอว่าเป็นอย่างไรควร ปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2. ครูจะต้องใจกว้างยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์การสอนของตนจากบุคคลอื่นๆ

3. ศึกษาหาความรู้ในเทคนิค และกลวิธีสอนใหม่ๆ จากแหล่งความรู้

4. ครูควรหาโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพิ่มเติมอยู่เสมอ

5. หาโอกาสไปศึกษาการสอนของเพื่อนครูที่มีผลงานดีเด่นจากภายในโรงเรียนเดียวกันและภายนอก

6. ครูควรปรับปรุงบุคลิกภาพของครูทั้งในด้านการแต่งกาย น้ำเสียง ท่าทาง การใช้คำพูด เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริงในสภาพปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542

○ อภินันท์ มกรเสน (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า พฤติกรรมการสอน ด้านการเตรียมการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษาเห็นว่าครูผู้สอนพลศึกษามีการปฏิบัติในข้อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการใช้สื่อการสอนและการวัดผลการเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด พฤติกรรมการสอนด้วยวิธีที่ครูใช้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษาเห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษามีการปฏิบัติในข้อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรม มีการปฏิบัติมากที่สุด

พฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์กีฬาในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษา เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด พฤติกรรมการสอนด้านการควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษา เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษามีการปฏิบัติในข้อ สามารถร่วมจัดกิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด พฤติกรรมการสอนด้านการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษา เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษามีการปฏิบัติในข้อวัดและประเมินผล การเรียนถูกต้องตามระเบียบการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

✓ อุไรพร พานิชกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการปฏิบัติพฤติกรรมการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีเพศ สาขาวิชาเอกที่ศึกษาการได้รับการอบรมการสอนคณิตศาสตร์ ประสบการณ์ในการทำงานและประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์ต่างกันมีการปฏิบัติ พฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีเพศ สาขาวิชาเอกที่ศึกษาการได้รับการอบรมการสอนคณิตศาสตร์ ประสบการณ์ในการทำงานและประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์ต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน 5. ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมการสอนระหว่างพฤติกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นภเนตร ธรรมบวร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดขอนแก่น : การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้ทำการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ โรงเรียนบ้านจันทีก และโรงเรียนพัฒนาเด็ก ทั้งนี้เพื่อรวบรวม และเผยแพร่แนวคิดจากประสบการณ์ของโรงเรียน ครู และชุมชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่หลากหลายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ เช่น จัดสิ่งแวดล้อม บทบาทของผู้เรียนและครูสอน รวมตลอดถึงปัจจัยต่างๆ อันเป็นส่วนส่งเสริมให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญในจังหวัดสกลนคร : กรณีศึกษา การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน อันประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนสามแห่ง ครูจำนวน 23 คน และศึกษานิเทศน์ 3 คน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเพื่อปฏิรูปทั้งโรงเรียนประสบความสำเร็จ 2 โรงเรียน ถอนตัวไม่รวมโครงการ 1 โรงเรียน สำหรับครูผู้สอนพบว่ามีครู 9 ใน 17 คน ตั้งใจปฏิบัติงานอุทิศเวลาเพื่อการพัฒนาอย่างจริงจัง สำหรับผู้บริหารมีความตั้งใจพัฒนางานอย่างมาก ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี สำหรับศึกษานิเทศน์ 2 คน ได้พัฒนาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศน์ และได้ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้

สมภพ สุขกลัด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลการวิจัยพบว่า 1. เหตุจูงใจในการรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรีที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ด้านความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ ด้านพฤติกรรมส่วนตัว และด้านการสนับสนุนจากบุคคลอื่น 2. การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรีที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับปานกลาง

เรียงลำดับคือ ด้านบทบาทครู และด้านความก้าวหน้าของครู 3. ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ จูงใจในการรับรู้ การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรีที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 4. เหตุจูงใจการรับรู้และการรับรู้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่จำแนกตามสังกัด ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และเพศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 5. ตัวแปรที่สามารถทำนาย การรับรู้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี คือ ด้านการสนับสนุนจาก บุคคลอื่น ด้านพฤติกรรมส่วนตัว และด้านความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ ร้อยละ 23

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะประสบผลสำเร็จได้ดั่งนั้น ขึ้นอยู่กับ ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 3 สิ่งมีความสัมพันธ์กัน และความรู้จะส่งผล ทำให้เกิดเจตคติและพฤติกรรม และส่งผลต่อกันและกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ตาม การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 38 โรงเรียน เป็นครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 1,865 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็น 5 กลุ่ม จากการแบ่งเขตการศึกษาตามลักษณะการจัดกลุ่มของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วเลือกมากลุ่มละ 3 โรงเรียน สุ่มจำนวนครูมาโรงเรียนละ 50% แล้วนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงปริมาณ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 337 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงคุณภาพ หลังจากสุ่มครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณแล้วผู้วิจัยทำการเจาะจงครูโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview) รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงตามตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

ชื่อกลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มทวาราวดี	1. พญาไท	106	53
	2. โพลีเทคนิคโมสร	48	
	3. ราชวินิต	122	
	4. วัดโบสถ์	32	16
	5. วัดโสมนัส	29	
	6. วัดอัมรินทราราม	65	
	7. อนุบาลวัดปรีณายก	56	28
2. กลุ่มอยุธยา	8. บางบัว	84	
	9. วัดใหม่ช่องลม	20	10
	10. พิบูลย์อุปถัมภ์	65	
	11. วัดอุทัยธาราม	25	12
	12. อนุบาลพิบูลเวศม์	72	36
	13. อนุบาลสามเสน	68	
	14. พระยาประเสริฐสุนทราศรัย	67	
	15. ไทยรัฐวิทยา 75	22	
3. กลุ่มสุโขทัย	16. วัดพลับพลาชัย	52	26
	17. ประถมทวีธาภิเศก	44	
	18. มหาวิธานวัตร	21	
	19. วัดชนะสงคราม	21	
	20. วัดชัยชนะสงคราม	15	7
	21. วัดประยูรวงศาวาส	55	
	22. วัดเวตวันธรรมมาวาส	80	
	23. พระตำหนักสวนกุหลาบ	46	23
4. กลุ่มกรุงธน	24. ราชวินิตประถมบางแค	62	31
	25. วัดเจ้ามูล	22	11
	26. วัดช่างเหล็ก	18	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อกลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	27. วัดหนัง	78	
	28. วัดนาครปรก	16	8
	29. วัดหงส์รัตนาราม	33	
	30. อนุบาลวัดนางนอน	63	
	31. วัดสังข์กระจาย	16	
5. กลุ่มรัตนโกสินทร์	32. พุทุมหาเมฆ	65	
	33. ดาราคาม	52	26
	34. บ้านหนองบอน	55	
	35. ประถมนนทรี	55	
	36. สายน้ำทิพย์	62	31
	37. วัดด่าน	15	
	38. วัดมหาบุศย์	38	19
	รวม	1,865	337

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสามารถอธิบายและแสดงออกได้โดยการตัดสินใจได้ว่าตนเองมีความรู้ตามการรับรู้ในระดับใดใน 5 ระดับ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยตัดสินใจได้ว่าตนเองมีเจตคติอยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยตัดสินใจได้ว่าตนเองมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

2. การสัมภาษณ์แบบลึก (In – depth interview) เกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบลึกจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างละ 5 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 ข้อ

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปฏิญาณนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะ ให้ข้อคำถามมีความชัดเจนและถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ดีขึ้นได้แก่

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5.3 อาจารย์ วารยา คงชีพ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนสายน้ำทิพย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

6. ปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปฏิญาณนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก 1.89 – 8.68 ด้วยวิธีการแจกแจงที่ แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกไปหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น .9473 โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)
9. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
10. ทำการสัมภาษณ์แบบลึกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำหนังสือขอความร่วมมือไปถึงผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปมอบให้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในเวลาออกราชการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพโดยใช้แถบบันทึกเสียง
4. ผู้วิจัยทำการรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารโรงเรียน
5. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์หาค่าด้วยวิธีทางสถิติ
6. ผู้วิจัยนำแถบบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์แบบลึกมาถอดบันทึก แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถาม

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อแนวการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้นักคะแนนจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย 3 ในช่อง

ระดับความรู้ตามการรับรู้มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความรู้ตามการรับรู้มาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความรู้ตามการรับรู้ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความรู้ตามการรับรู้น้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความรู้ตามการรับรู้ที่น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับความรู้ตามการรับรู้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับความรู้ตามการรับรู้มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับความรู้ตามการรับรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับความรู้ตามการรับรู้ต่ำ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับความรู้ตามการรับรู้ต่ำที่สุด

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อแนวการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้นักคะแนนขึ้นอยู่กับข้อความ ดังนี้

ข้อความที่มีลักษณะนิมาน (Positive) ให้คะแนนดังนี้

ระดับเจตคติมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับเจตคติมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับเจตคติด้านกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับเจตคติน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับเจตคติน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีลักษณะนิเสธ (Negative) ให้คะแนนดังนี้

ระดับเจตคติมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ระดับเจตคติมาก	ให้ 2 คะแนน
ระดับเจตคติด้านกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับเจตคติน้อย	ให้ 4 คะแนน
ระดับเจตคติน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับเจตคติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับเจตคติมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับเจตคติด้านกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับเจตคติน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับเจตคติน้อยที่สุด

4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อแนวการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้นักคะแนนจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย 3 ในช่วง

ระดับพฤติกรรมการสอนมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับพฤติกรรมการสอนมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับพฤติกรรมการสอนปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับพฤติกรรมการสอนน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการสอนมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการสอนมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการสอนปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการสอนน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำแถบบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์แบบลึกมาถอดบันทึก แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS / PC⁺ (The Statistical Package for the Social Science / Personal Computer Plus) โดยการหาค่าสถิติ ดังนี้

- 1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
 - 1.2 ค่าร้อยละ
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 2. หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้วยวิธีการแจกแจงที (t-distribution)
 - 2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)
- 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 - 3 (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 165)
 - 3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 -12 (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 261)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S.	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบแอฟ (F - distribution)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบ mu (t - distribution)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม เอส พี เอส เอส (Spss/pc) โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบลึก

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ตัวแปร
ที่ศึกษาปรากฏผลตามตาราง 3

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ตัวแปร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	49	14.50
	หญิง	288	85.50
รวม		337	100.00
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	5.90
	ปริญญาตรี	280	83.10
	สูงกว่าปริญญาตรี	37	11.00
รวม		337	100.00
ประสบการณ์การสอน	1-5 ปี	19	5.6
	6-10 ปี	25	7.4
	11-15 ปี	28	8.3
	15 ปีขึ้นไป	265	78.60
รวม		337	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน
337 คน ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง (ร้อยละ 85.50) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 83.10) และมี
ประสบการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 78.60)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรด้านความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.
ความรู้ตามการรับรู้	337	3.77	0.67
เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้	337	3.80	0.64
พฤติกรรมการสอน	337	3.66	0.68

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครมีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับมาก ซึ่งดูรายละเอียดได้จากตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

ความรู้ตามการรับรู้	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม				
1. ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์กันในห้องเรียน	337	3.77	0.67	มาก
2. ความสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่านได้	337	3.80	0.64	มาก
3. การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่านได้	337	3.66	0.68	มาก
4. การมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการปรึกษากัน ร่วมกันอภิปรายและช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน	337	3.88	0.66	มาก
5. การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน	337	3.74	0.65	มาก
รวม	337	3.77	0.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก (3.77) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการปรึกษากัน ร่วมกันอภิปรายและช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน (3.88) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่านได้ (3.80) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์กันในห้องเรียน (3.77) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน (3.74) และการสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่านได้ (3.66)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบวนการคิด

ความรู้ตามการรับรู้ด้านการพัฒนาระบวนการคิด	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
6. การมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง	337	3.72	0.67	มาก
7. การมีความรู้เกี่ยวกับใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด	337	3.55	0.65	มาก
8. การมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	337	3.70	0.65	มาก
9. การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบวนการคิดไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน	337	3.68	0.67	มาก
10. การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาระบวนการคิดไปใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน	337	3.73	0.64	มาก
รวม	337	3.67	0.55	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูด้านการพัฒนาระบวนการคิดอยู่ในระดับมาก (3.67) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิดไปใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน (3.73) ด้านจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง (3.72) ค่าเฉลี่ยการมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง (3.70) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิดไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน (3.68) และการมีความรู้เกี่ยวกับใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด (3.55)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ความรู้ตามการรับรู้	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้				
11. การมีความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	337	3.92	0.63	มาก
12. ความรู้เกี่ยวกับการจัดมุมความรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนของท่านได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง	337	3.77	0.69	มาก
13. ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	337	3.66	0.65	มาก
14. การอธิบายเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีลำดับถูกต้องตามขั้นตอน	337	3.57	0.67	มาก
15. ความสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน	337	3.64	0.66	มาก
รวม	337	3.71	0.54	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (3.71) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (3.92) การมีความรู้เกี่ยวกับการจัดมุมความรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนของท่านได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (3.77) การมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (3.66) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน (3.64) และการอธิบายเกี่ยวกับ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีลำดับถูกต้องตามขั้นตอน (3.57)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน

ความรู้ตามการรับรู้ ด้านการใช้สื่อการสอน	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
16. ความรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและการแก้ปัญหา	337	3.69	0.62	มาก
17. ความรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	337	3.64	0.64	มาก
18. การอธิบายเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนได้อย่างมีลำดับ ถูกต้องตามขั้นตอน	337	3.69	0.62	มาก
19. ความสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน	337	3.69	0.62	มาก
20. ความสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน	337	3.80	0.61	มาก
รวม	337	3.70	0.52	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก (3.70) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไปใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน (3.80) การมีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและการแก้ปัญหา (3.69) การอธิบายเกี่ยวกับการใช้ สื่อการสอนได้อย่างมีลำดับถูกต้องตามขั้นตอน (3.69) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไป ประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน (3.69) และการมีความรู้ เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (3.64)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล

ความรู้ตามการรับรู้ ด้านการประเมินผล	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
21. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์	337	3.73	0.67	มาก
22. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน	337	3.59	0.70	มาก
23. ความรู้เกี่ยวกับผลการประเมินผู้เรียนก่อนเรียน	337	3.73	0.67	มาก
24. ความสามารถอธิบายเกี่ยวกับผลการประเมินผู้เรียนโดยการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้	337	3.67	0.67	มาก
25. ความสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน	337	3.69	0.66	มาก
รวม	337	3.68	0.58	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก (3.68) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานการสัมภาษณ์ (3.73) คะแนนเฉลี่ยการมีความรู้เกี่ยวกับผลการประเมินผู้เรียนก่อนเรียน (3.73) การสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน (3.69) การสามารถอธิบายเกี่ยวกับผลการประเมินผู้เรียน โดยการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (3.67) และการมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (3.59)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

เจตคติ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
1. การคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมจะช่วย ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน	337	4.09	0.64	มาก
2. การเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่มและผู้เรียนกับครูผู้สอน	337	4.07	0.64	มาก
3. การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน บางครั้งอาจทำ สอนเนื้อหาไม่ทัน	337	3.46	0.93	มาก
4. การเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติ กิจกรรม และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม	337	4.08	0.69	มาก
5. การเห็นด้วยกับการนำเทคนิคและกลวิธีการสอนต่าง ๆ ของ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมมาใช้สอนให้กับผู้เรียน	337	4.03	0.68	มาก
รวม	337	3.94	0.50	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (3.96) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน (4.09) การเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม (4.08) การเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่ม และผู้เรียนกับครูผู้สอน (4.07) การเห็นด้วยกับการนำเทคนิคและกลวิธีการสอนต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมมาใช้สอนให้กับผู้เรียน (4.03) และการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน บางครั้งอาจทำให้เสนอเนื้อหา ไม่ทัน (3.46)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบวนการคิด

เจตคติ ด้านการพัฒนาระบวนการคิด	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
6. การเห็นด้วยเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาระบวนการคิด โดยใช้ เนื้อหาที่ยั่วให้ผู้เรียนอยากคิดค้นคว้า	337	4.09	0.69	มาก
7. การจัดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	337	3.23	0.93	มาก
8. การให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง บางครั้ง ทำให้ผู้เรียนได้คำตอบที่ผิด	337	3.19	0.88	มาก
9. การเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบวนการคิด	337	4.01	0.72	มาก
10. การเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	337	3.93	0.73	มาก
รวม	337	3.68	0.49	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบวนการคิดอยู่ในระดับมาก (3.68) โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การเห็นด้วยเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาระบวนการคิด โดยใช้เนื้อหาที่ยั่วให้ผู้เรียนอยากคิดค้นคว้า (4.09) การเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด (4.01) การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง (3.93) การจัดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก (3.23) การให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง บางครั้งทำให้ผู้เรียนได้คำตอบที่ผิด (3.19)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

เจตคติ	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้				
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้เกม เพลง เป็นการเสียเวลาในห้องเรียน	337	2.63	1.09	ปานกลาง
12. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	337	4.17	0.71	มาก
13. การจัดมุมความรู้ในห้องเรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง	337	4.08	0.69	มาก
14. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นการเสียเวลา เสียแรงงานและงบประมาณ	337	2.51	1.11	ปานกลาง
15. การเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	337	4.14	0.76	มาก
รวม	337	3.50	0.42	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (3.50) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (4.17) การเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (4.12) การจัดมุมความรู้ในห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (4.08) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้เกม เพลง เป็นการเสียเวลาในห้องเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (2.63) และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นการเสียเวลา เสียแรงงานและงบประมาณ (2.51)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน

เจตคติ ด้านการใช้สื่อการสอน	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
16. ในบางครั้งการสอนของครูไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอน	337	2.77	1.01	ปานกลาง
17. การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน จะทำให้สื่อการสอน เก่า และมีอายุการใช้งานน้อยลง	337	2.43	1.17	น้อย
18. การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	337	4.35	0.71	มาก
2. การใช้สื่อการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	337	4.39	0.66	มาก
20. การเห็นด้วยที่จะนำวิธีการต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการ การสอน	337	4.38	0.66	มาก
รวม	337	3.65	0.42	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก (3.65) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น (4.39) การเห็นด้วยที่จะนำวิธีการต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการสอน (4.38) การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (4.35) ในบางครั้งการสอนของครูไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอน (2.77) และการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน จะทำให้สื่อการสอนเก่า และมีอายุการใช้งานน้อยลง (2.43)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล

เจตคติ ด้านการประเมินผล	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
21. การนำผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไปปรับปรุงใช้และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น	337	4.18	0.67	มาก
22. การเห็นด้วยกับการประเมินผล โดยพิจารณาจากความประพฤติของผู้เรียน	337	3.71	0.83	มาก
23. การเห็นด้วยกับการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน	337	4.19	0.63	มาก
24. การเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียนทุกครั้ง	337	3.84	0.79	มาก
25. การเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนในช่วงระหว่างเรียนทุกครั้ง	337	3.85	0.82	มาก
รวม	337	3.95	0.53	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของครูด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก (3.95) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเห็นด้วยกับการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน (4.19) การนำผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไปปรับปรุงใช้และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น (4.18) การเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนในช่วงระหว่างเรียนทุกครั้ง (3.85) การเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียนทุกครั้ง (3.84) และการเห็นด้วยกับการประเมินผล โดยพิจารณาจากความประพฤติของผู้เรียน(3.71)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

พฤติกรรมการสอน	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม				
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม	337	3.91	0.65	มาก
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการแสดงความคิด การอภิปรายโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่ม และ ผู้เรียนกับผู้สอน	337	3.76	0.70	มาก
3. การให้ผู้เรียนได้มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	337	4.10	0.61	มาก
4. การใช้เทคนิคและกลวิธีสอนให้กับผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม	337	3.88	0.66	มาก
5. การฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ	337	4.11	0.63	มาก
รวม	337	3.95	0.52	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (3.95) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ (4.11) การให้ผู้เรียนได้มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (4.10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม (3.91) การใช้เทคนิคและกลวิธีสอนให้กับผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (3.88) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการแสดงความคิด การอภิปรายโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่ม และ ผู้เรียนกับผู้สอน (3.76)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาระบวนการคิด

พฤติกรรมการสอน ด้านการพัฒนาระบวนการคิด	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีขั้นตอน	337	3.71	0.64	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม	337	3.89	0.65	มาก
8. การปรับปรุงวิธีการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนอยู่เสมอ	337	3.86	0.66	มาก
9. การใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	337	3.81	0.63	มาก
10. การใช้เทคนิคและกลวิธีการสอนในการพัฒนาระบวนการคิดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดได้อย่างหลากหลาย	337	3.82	0.65	มาก
รวม	337	3.81	0.54	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูด้านการพัฒนาระบวนการคิดอยู่ในระดับมาก (3.81) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม (3.89) การปรับปรุงวิธีการสอนที่ ส่งเสริมพัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนอยู่เสมอ (3.86) การใช้เทคนิคและกลวิธีการสอนในการพัฒนาระบวนการคิดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดได้อย่างหลากหลาย (3.82) การใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (3.81) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีขั้นตอน (3.71)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

พฤติกรรมการสอน	N	X	S.	ระดับ
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้				
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา	337	3.34	0.93	ปานกลาง
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีอิสระ ไม่ตึงเครียด	337	3.95	0.66	มาก
13. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย	337	3.85	0.72	มาก
14. การจัดที่นั่งเรียนในชั้นเรียน โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายแบบ	337	3.70	0.78	มาก
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แปลกใหม่ น่าสนใจ สนุกสนาน บรรยากาศในชั้นเรียนอบอุ่นเป็นมิตร	337	3.84	0.64	มาก
รวม	337	3.73	0.54	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมและ
บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (3.73) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีอิสระ ไม่ตึงเครียด (3.95) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหา
ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย (3.85) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แปลกใหม่ น่าสนใจ สนุกสนาน
บรรยากาศในชั้นเรียนอบอุ่นเป็นมิตร (3.84) การจัดที่นั่งเรียนในชั้นเรียน โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายแบบ
(3.70)และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา(3.34)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการใช้สื่อการสอน

พฤติกรรมการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
16. การใช้สื่อการสอนในการสรุปเนื้อหาในบทเรียน	337	3.53	0.65	มาก
17. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน	337	3.79	0.64	มาก
18. การเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาประกอบกิจกรรม ในบทเรียน	337	3.89	0.62	มาก
19. การใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัย ความสนใจและความสามารถ ของผู้เรียน	337	3.87	0.63	มาก
20. การใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน	337	3.62	0.76	มาก
รวม	337	3.74	0.52	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับ
มาก (3.74) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาประกอบ
กิจกรรมในบทเรียน (3.89) การใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
(3.87) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน (3.79) การใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาผลิต
สื่อการสอน (3.62) และการใช้สื่อการสอนในการสรุปเนื้อหาในบทเรียน (3.53)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินผล

พฤติกรรมการสอน ด้านการประเมินผล	N	$\bar{X}$	S.	ระดับ
3. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน	337	4.13	0.66	มาก
22. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสังเกต พฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน	337	3.93	0.66	มาก
23. การทำการประเมินผลผู้เรียนจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	337	3.95	0.63	มาก
24. การทำการประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียน	337	3.63	0.78	มาก
25. การทำการประเมินผลผู้เรียนหลังเรียน	337	3.89	0.66	มาก
รวม	337	3.90	0.50	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก (3.90) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (4.13) การทำการประเมินผลผู้เรียนจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน (3.95) การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (3.93) การทำการประเมินผลผู้เรียนหลังเรียน (3.89) และการทำการประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียน (3.63)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราช-
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

เพศ	N	X	S.	t	p
ชาย	49	3.7853	.3635	8.064	.142
หญิง	288	3.6969	.4981		

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบเจตคติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร

เพศ	N	X	S.	t	p
ชาย	49	3.7722	.3271	.244	.504
หญิง	288	3.7447	.3576		

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษากรุงเทพมหานคร มีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง
ชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

เพศ	N	X	S.	t	p
ชาย	49	3.8457	.3470	4.499	.326
หญิง	288	3.8272	.4683		

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

เพศ	N	$\bar{X}$	S.	t
ชาย	49	3.8457	.3470	4.499
หญิง	288	3.8272	.4683	

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูเพศชายกับเพศหญิงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3.925	2	1.962	8.863**	.000
ภายในกลุ่ม	73.948	334	.221		
รวม	77.872	336			

หมายเหตุ **P < .01

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ตามการรับรู้ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 23

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.7040	-	.03429	.3122
ปริญญาตรี	3.6697	-	-	.3465**
สูงกว่าปริญญาตรี	4.0162	-	-	

หมายเหตุ ** $p < .01$

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.657	2	.329	2.663	.071
ภายในกลุ่ม	41.221	334	.123		
รวม	41.879	336			

จากตาราง 24 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.846	2	.923	4.608*	.011
ภายในกลุ่ม	66.880	334	.200		
รวม	68.726	336			
หมายเหตุ *P < .05					

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการสอนต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.8860	-	.08686	.1464
ปริญญาตรี	3.7991	-	-	.2333*
สูงกว่าปริญญาตรี	4.0324	-	-	
หมายเหตุ * p < .05				

จากตาราง 26 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.517	2	.172	.742	.528
ภายในกลุ่ม	77.355	334	.232		
รวม	77.872	336			

จากตาราง 27 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความรู้ตามการรับรู้ ที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบความแปรปรวนเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.386	2	.129	1.032	.378
ภายในกลุ่ม	41.493	334	.125		
รวม	41.879	336			

จากตาราง 28 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.418	2	.473	2.338	0.73
ภายในกลุ่ม	67.308	334	.202		
รวม	68.726	336			

จากตาราง 29 แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีพฤติกรรมการสอนตามการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบลึก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาและลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูใน ภาพรวมอยู่ในระดับดี และผลการวิจัยเชิงปริมาณยังแสดงให้เห็นว่า ครูที่มีคุณลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกันด้วย ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อค้นหาข้อมูลบางประเด็นที่จะทำให้เกิดความถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะการวิธีการรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบลึก เป็นการสื่อสารข้อมูลโต้ตอบกันไปมาระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ครบถ้วน และสมบูรณ์ตามที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการได้ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาข้อมูลจากครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 8 ประเด็น ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4. การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

5. การพัฒนากระบวนการคิด

6. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

7. การใช้สื่อการสอน

8. การประเมินผล

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

“การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เวลาเรียนครูเปิดโอกาสให้เค้าเลือกว่าชั่วโมงนี้อยากเรียนอะไร ครูก็จะจัดการเรียนการสอนนั้นให้กับเด็ก มีการให้เด็กแสดงความคิดเห็นมากขึ้น”

“มีความเข้าใจว่าต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนต้องให้ นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม โดยถามนักเรียนว่าอยากเรียนอะไร ครูก็จะเขียนแผนการสอนให้นักเรียนเรียน ซึ่งทางโรงเรียนเองก็ได้มีการจัดอบรม ให้ความรู้แก่ครูบ่อยครั้ง”

"การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบทบาทของครูจะลดลง แต่บทบาทของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเวลาครูจะจัดการเรียนการสอนครูต้องคำนึงถึงนักเรียนว่านักเรียนอยากเรียนอะไร และต้องดูถึงความถนัดของแต่ละบุคคลด้วย บทบาทของนักเรียนมีมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก"

2. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

"คิดว่าเป็นการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย ครูคิดว่าดีมากนะ เพราะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่าเดิม"

"ครูคิดว่าการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดีมาก โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีอิสระเสรีภาพในการเรียนมากขึ้น"

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

"สำหรับตัวครูเอง ครูคิดว่าครูได้จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเวลาจัดการเรียนการสอนครูยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ถามนักเรียนว่าชั่วโมงนี้อยากเรียนอะไร ครูและนักเรียนก็จะช่วยกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งในบางครั้งครูก็ได้พานักเรียนออกไปศึกษานอกห้องเรียน เช่น พานักเรียนไปศึกษาชุมชนของนักเรียน"

"ทางโรงเรียนเองก็จัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนนี้บ่อยๆ นะ ครูก็นำความรู้นั้นมาจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูได้นำวิธีการสอนใหม่ๆ มาสอนให้กับนักเรียน เช่นการจัดบรรยากาศให้นักเรียนอยากเรียน การพานักเรียนไปศึกษานอกห้องเรียน บางครั้งก็พานักเรียนไปต่างจังหวัด หรือไม่บางทีก็พาไปที่ท้องฟ้าจำลอง เพราะอยู่ใกล้ ๆ กับโรงเรียน"

4. การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม

จากการสัมภาษณ์แบบลึก พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งมีเจตคติที่ดี และยังพบว่าครูนำความรู้ความเข้าใจมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีพฤติกรรมการสอนที่ถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยเห็นได้จากการสอนของครูในระหว่างที่ผู้วิจัยรอทำการสัมภาษณ์ครูและเห็นได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เคยได้รับการอบรมมาหลายครั้ง และค้นคว้าจากหนังสือหลักการสอนใหม่ๆ เกิดความสนใจและคิดว่าเป็นวิธีการสอนที่ดี ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้ง่ายและดีว่าการสอนแบบบรรยาย"

"การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความสุขนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ นักเรียนช่วยเหลือกันเวลาลงมือทำกิจกรรม ครูคิดว่าวิธีสอนแบบนี้เหมาะสมกับนักเรียนในยุคปัจจุบัน"

"ในบางครั้ง บางเนื้อหาวิชาจะจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เพราะต้องดูว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่จะสอนหรือไม่ ในตอนแรกๆ ที่สอนก็มีปัญหาอยู่บ้าง เช่น ยังจัดกิจกรรม

ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อย เพราะเมื่อก่อนเคยสอนอย่างไรก็จะสอนอย่างนั้น ซึ่งครูยังไม่ชำนาญในการสอนแบบนี้ แต่ตอนนี้มีความรู้และเข้าใจดีมากกว่าเมื่อก่อน"

5. การพัฒนากระบวนการคิด

จากการสัมภาษณ์แบบลึก พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ในด้านพัฒนากระบวนการคิด และครูแสดงออกถึงการมีเจตคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยพบได้จากการสัมภาษณ์ครู ดังนี้

ในปัจจุบันครูคิดว่ากระบวนการคิดเป็นสิ่งสำคัญของนักเรียน ถ้านักเรียนไม่ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการแก้ปัญหา ดังนั้น จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนากระบวนการคิดให้กับนักเรียน เพื่อนักเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน"

"นักเรียนชอบมากเวลาครูสมมติสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อให้ให้นักเรียนคิด นักเรียนก็จะช่วยกันคิด สนุกสนาน รวมทั้งครูเองก็ชอบ เพราะวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้น"

"โรงเรียนเคยจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบพัฒนากระบวนการคิด แรกๆ ก็คิดว่าคงไม่ดี อาจยุ่งยาก แต่เมื่อลองสอนดู แรกๆ ก็มีปัญหบ้างนิดหน่อย เช่น ยังไม่เข้าใจอย่างทะลุปรุโปร่ง ครูงง นักเรียนกั๊ก เคยท้อ แต่เมื่อได้ศึกษาขั้นตอนการสอนโดยการศึกษาจากหนังสืออีกครั้ง ก็ทำให้เข้าใจได้ดีกว่าเดิม"

6. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์แบบลึก พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และครูแสดงออกถึงการมีเจตคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยพบได้จากการสัมภาษณ์ครู ดังนี้

"การสอนในระดับประถมศึกษาครูจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนอยากเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น นำหนังสือของตนเองที่คิดว่าน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมาไว้ที่มุมหนังสือ เพื่อให้เพื่อนๆ ได้อ่าน สำหรับการจัดมุมหนังสือครูได้ทำมานานแล้วค่ะ และในบางครั้งก็พานักเรียนออกไปศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียน เช่น พานักเรียนไปวัด ฟังธรรมะจากพระ เวลาพานักเรียนออกไปออกไปศึกษาหาความรู้นอกห้องเรียนเค้าจะชอบมาก ตื่นเต้น ยิ่งเด็กเล็ก ๆ ยิ่งชอบ"

"เคยมีบางเนื้อหาที่สอนแล้วไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ ก็เลยเปลี่ยนวิธีสอนพานักเรียนออกไป พบประสบการณ์จริง พานักเรียนไปศึกษาชุมชนของฉัน พาไปตลาด แล้วก็ให้นักเรียนจดบันทึกในสิ่งที่นักเรียนพบเห็น พบว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีมาก แปลกใหม่ เหมาะกับยุคและสมัยในปัจจุบันนี้ดีค่ะ"

"โรงเรียนเคยจัดอบรมและพาไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอื่น ทำให้เราเห็นตัวอย่างที่ดี แล้วเรากลับมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดูบ้าง พบว่านักเรียนเกิดความสนใจ มีเจตคติต่อเนื้อหาที่จะสอน ครูคิดว่า การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าสภาพแวดล้อมและบรรยากาศไม่ดี ทำให้นักเรียนไม่อยากเรียน"

7. การใช้สื่อการสอน

จากการสัมภาษณ์แบบลึก พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ ในด้านการใช้สื่อการสอน และครูแสดงออกถึงการมีเจตคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยพบได้จากการสัมภาษณ์ครู ดังนี้

“เมื่อก่อนมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ไม่ค่อยอยากนำสื่อการสอนมาใช้เท่าไร กลัวนักเรียนทำพัง ครูต้องทำใหม่ แต่หลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่แท้จริงแล้ว พบว่าเรามีความเข้าใจผิดๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ครูได้เปลี่ยนแปลงโดยการนำสื่อการสอนมาใช้ และให้นักเรียนช่วยทำสื่อด้วย”

“เมื่อก่อนคิดว่าสื่อการสอนมีอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่จริงๆ แล้ว สื่อการสอนมีอยู่มากมาย มีทั้งในและนอกห้องเรียน และในบางครั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ๆ ตัวเราก็สามารถเป็นสื่อการสอนได้ โดยที่ครูไม่ต้องไปซื้อหรือจัดทำเอง”

“ครูคิดว่าสื่อการสอนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ในบางครั้งครูสอนในสิ่งที่เป็นามธรรมนักเรียนไม่สามารถมองเห็น ไม่มีตัวอย่างให้นักเรียนดู แต่เมื่อครูได้จัดทำสื่อการสอนขึ้นมาใช้ ทำให้นักเรียนเห็นรูปธรรมและนักเรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และถึงแม้ครูจะสอนเก่งอย่างไร แต่ถ้าขาดสื่อการสอน นักเรียนก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ที่ดี”

8. การประเมินผล

จากการสัมภาษณ์แบบลึก พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครส่วนมากมีความรู้และความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรู้ ในด้านการประเมินผลและครูแสดงออกถึงการมีเจตคติที่ดี ซึ่งผู้วิจัยพบได้จากการสัมภาษณ์ครู ดังนี้

“เคยได้รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงหลายๆ ครั้ง คิดว่าดี เพราะครูสามารถรู้เกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ครูสามารถใช้วิธีต่างๆ ในการประเมินผล เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และนักเรียนก็ชอบ เช่น เวลาให้เค้าทำ Mapping ต่าง ๆ ประดิษฐ์ผลงานด้วยตัวเอง ดูเค้าจะภูมิใจมาก”

“คิดว่านี่เป็นวิธีการประเมินผลแบบใหม่ที่ประเมินผลจากสภาพจริงจากพหุโพลิโอ และเหมาะสมกับในยุคการปฏิรูปการเรียนรู้”

“ครูเองได้ใช้วิธีการประเมินผลหลาย ๆ แบบในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน แต่ครูจะให้ให้นักเรียนประเมินผลผลงานของตนเองทุกครั้ง ให้เพื่อนประเมินให้ รวมทั้งให้ผู้ปกครองประเมินให้ด้วย”

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อศึกษาระดับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การสอน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูที่มี เพศต่างกัน จะมีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
2. ครูที่มี เพศต่างกัน จะมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
3. ครูที่มี เพศต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
4. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ตามการรับรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
5. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน
6. ครูที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

7. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน จะมีความรู้ตามการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

8. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน จะมีเจตคติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

9. ครูที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 38 โรงเรียน เป็นครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 1,865 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) เป็น 5 กลุ่ม จากการแบ่งเขตการศึกษาตามลักษณะการจัดกลุ่มของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วเลือกกลุ่มละ 3 โรงเรียน สุ่มจำนวนครูมาโรงเรียนละ 50% แล้วนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ มาศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงปริมาณ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนประจำใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 337 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเชิงคุณภาพ หลังจากสุ่มครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ แล้วผู้วิจัยทำการเจาะจงครูโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์ครูในเวลานอกเวลาราชการ เพื่อผู้วิจัยจะได้มีเวลามากพอที่จะทำการสัมภาษณ์ครูแบบลึกให้ได้ข้อเท็จจริงให้มากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มิต้องการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มิต้องการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การสัมภาษณ์แบบลึกเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺ (The Statistical Package for the Social Science / Personal Computer Plus) ได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง ประกอบด้วยคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเมินระดับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตาราง ประกอบด้วยคำบรรยาย

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน ดังนี้

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 -3

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 -9

3.3 เมื่อค่าสถิติเอฟ (F-test) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman – Keuls Method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากงานวิจัย พบว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอน ไม่แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูเพศชายกับครูเพศหญิงมีพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือมีเจตคติ และมีความรู้ตามการรับรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด

2. จากงานวิจัย พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ตามการรับรู้และพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน แต่จะมีเจตคติไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในด้านความรู้ตามการรับรู้ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้น้อยที่สุด

ด้านของเจตคติของครู พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีเจตคติมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีเจตคติน้อยที่สุด

ด้านพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด

3. จากงานวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอน ไม่แตกต่างกัน โดยในด้านความรู้ตามการรับรู้ของครู เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง มากกว่า 15 ปี มีความรู้ตามการรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี ความรู้ตามการรับรู้ต่ำที่สุด

ด้านของเจตคติของครู เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี มีเจตคติมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง มากกว่า 15 ปี มีเจตคติน้อยที่สุด

ด้านพฤติกรรมการสอนของครู เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี มีพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง มากกว่า 15 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด

ผลจากงานวิจัยนี้สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปีมีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง มากกว่า 15 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด สาเหตุที่ครูมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด เพราะว่า ครูยังมีประสบการณ์การสอนน้อยและครูมีการพัฒนาการการสอนดีขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ครูเพศชายกับครูเพศหญิง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่แตกต่างกัน โดยครูเพศชายกับครูเพศหญิงมีพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือมีเจตคติ และมีความรู้ตามการรับรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด สอดคล้องกับ อุไรพร พานิชกุล (2539 : 122) กล่าวว่าครูเพศชายและเพศหญิงมีระดับพฤติกรรมการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะในปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูทุกคน ทุกเพศ และทุกระดับได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นจำนวนหลายครั้ง ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกิดเจตคติที่ดี ส่งผลให้ครูเกิดพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น อย่างทัดเทียมกัน

2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ตามการรับรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาดำรงปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความรู้ตามการรับรู้รองลงมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530 : 145) ที่ศึกษาการศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีได้รับการศึกษาอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มามากอยู่แล้ว

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนต่างกัน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีเจตคติมากที่สุด รองลงมาคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาดำรงปริญญาตรีมีเจตคติน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2543 : 143) ที่ศึกษา การศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียนของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมองเห็นความสำคัญและตระหนักถึงการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปีมีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนมากที่สุด รองลงมาคือครู ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ สุขกลัด (2543 : 76) ที่ศึกษาการรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทำให้การรับรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูทุกคนมีความตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูทุกคนมีความรับผิดชอบและ

มีความเข้าใจถึงความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่ามีความสำคัญต่อผลการเรียนของนักเรียน นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยต่างก็มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เท่าๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรให้ความรู้ความเข้าใจ หรือทำการอบรมให้แก่ครูที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจำกัดอยู่เพียงสังกัดเดียวเท่านั้น ควรจะได้ทำการศึกษาเรื่องนี้ให้กว้างขวางออกไปในทุกๆ สังกัดการศึกษาและทั่วประเทศ เพื่อจะได้้นำผลไปใช้ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น
2. ควรศึกษาเรื่องความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชน โรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดอื่นๆ หรือระดับมัธยมศึกษา เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์และจัดรูปแบบในการให้ความรู้ให้เหมาะสมต่อไป
3. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงทดลองเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาได้บรรลุจุดมุ่งหมาย
4. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- * กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ และคนอื่นๆ. (2541). ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หน่วยงานพิเศษ. (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง."
เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : การ
ศาสนา.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. (2518). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช.
- ชม ภูมิภาค. (2516). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2534). เจตคติต่อศูนย์วิทยาการของคณะทำงานศูนย์วิชาการจังหวัด 2534.
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เดชา ทองสุวรรณ. (2542, สิงหาคม). "ปฏิรูปครูเพื่อการศึกษาไทย," เอกสารการสัมมนาทางวิชาการสมาคม
ศึกษาธิการแห่งประเทศไทย ณ ห้องจันทร์เกษม หอประชุมคุรุสภา กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ธนพร.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2542, สิงหาคม). "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ," วิทยาจารย์. 98(5) : 2.
- ทศนา แคมมณี. (2540). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการ
เรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ.
- (2541). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- ทศนา ประสานตรี. (2539). การศึกษาสภาพการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) : การศึกษาเฉพาะกรณีในสังกัดสำนักงาน
การประถมอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนีย์ ณ อยุธยา. (2524). พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2542). โครงการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดขอนแก่น : การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการ
การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ขอนแก่น : ม.ป.พ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดและการประเมินผลทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2543). การศึกษาความรู้เจตคติ และพฤติกรรมการสอนการจัดการเรียนรู้ตาม
พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

- * ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ - การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- (2526). ทศนคติ - การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : พีรพัฒน์.
- ประเวศ วะสี. (2541). ปฏิรูปการศึกษา ยกเครื่องทางปัญญา ทางรอดพ้นจากหายนะ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- (2542). แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ศิริ ทิพย์โกชนา. (2535). การศึกษาเจตคติต่อคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2525). โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- พจนา สุวรรณประทีป. (2532). การรับรู้เกี่ยวกับพิษภัยของการบริโภคอาหารที่มีสิ่งปนเปื้อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พุทธภาสภิกขุ. (2521). สำนักสวนโมกขพลาราม 'ไชยา. สัมภาษณ์. 18 พฤศจิกายน 2522. ใน เสนีย์ มีทรัพย์. "การเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านคุณธรรมนิยมของครูประถมศึกษา กับ นักศึกษาฝึกหัดครูปีสุดท้ายในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2526). การประเมินผลการสอน. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ไพเราะ มีบางยาง และวัฒนา มัคคสมัน. (2541). การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์. (2542). โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญในจังหวัดสกลนคร : กรณีศึกษา การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน. ขอนแก่น : ม.ป.พ.
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาฯ. (2520, สิงหาคม) "พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน," มีตรศร. ม.ป.พ.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2534). การวัดผลเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- * วิชัย วงศ์ใหญ่. (2523). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : รุ่งเรือง.
- วัฒนาพร ระบุงู. (2541). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- สมภพ สุขกลัด. (2543 : บทคัดย่อ). การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. : ถ่ายเอกสาร.
- สุกรี เจริญสุข และคนอื่นๆ. (2541). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปดนตรี กีฬา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.

- สุกัญญา เหลืองไชยชนะ. (2538). *การพัฒนาเจตคติต่อคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจริต เพียรชอบ. (2524). "องค์ประกอบของการเรียนการสอน," ใน *คู่มือด้านการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ :
หน่วยพัฒนาอาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2534). *การสร้างมาตรฐานวัดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธรรม บัณฑิตประเสริฐ. (2541). *เพชรยอดมงกุฎ*. กรุงเทพฯ : P.A.ลิฟวิ่งจำกัด.
- สุภาภรณ์ มั่นแกตุวิทย์. (2543). *ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- สมณฑา พรหมบุญ. (2541). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : ไอเดียสแควร์.
- สุพงษ์ ปธานกุล. (2521). *องค์ประกอบด้านความถนัดและทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ของนักศึกษาประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง*. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ หลามมาลา. (2541, พฤษภาคม). "การใช้พหุปัญญาในห้องเรียน," *กองทุนส่งเสริมการศึกษาค
เอกชน*. 8(76) : 13-15.
- สุรินทร์ สรศิริ. (2515,กรกฎาคม). "ครูดีนั้นเป็นอย่างไร," *วิทยาสาร*. 5 : 3-9.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่
สุด*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- , (2543). *ร่วมคิดร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. สำนักงานปลัดกระทรวง. กระทรวงศึกษาธิการ.
(2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, ราชกิจจานุเบกษา*. กรุงเทพฯ : พริก
หวานกราฟฟิค.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. (2530). *การศึกษาคุณภาพครูประถมศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อภิรักษ์ มกรเสน. (2537). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู
พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- อารี สันหลวี. (2535). *พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- อำไพ สุจริตกุล. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา
ใจ*. กรุงเทพฯ : ไอเดียสแควร์.
- อำรุง จันทวานิช. (2542). *เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวทางสู่การ
ปฏิบัติเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

อัญชลี กิจพยัคฆ์ และคนอื่นๆ. (2523). *โรงเรียนประถมศึกษาที่ดี ความฝันที่ยังไม่สลาย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุไรพร พานิชกุล. (2539). *พฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาดนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

Anderson, Roger O. (1970, June). "A Quantitative Method of Assess Content Structure in Verbal Interaction," *Journal of Research in Science Teaching*. p.305-321. ✓

Boom, Benjamins. (1975). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I : Conitive Domain*. New York : David Mckay Company. INC.

Bellack, Arno A. (1963). *Theory and Research in Teaching*. New York : Columbia University.

Gange, R.M. (1977). *The Condition of Learning and Theory of instruction*. New York : Holt, Rinchart and Winson.

Goldenson, Robert and Longman,M (1986). *Dictionary of Psychology and Psychaltry*. New York : Langman INC.

Good, Carter V. (1959). *Dictionary of Education*. 3 rd ed. New York : Mc. Graw-hill Book Company.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 rd ed. New York : Mc. Graw-hill Book Company.

Guralnik, David. B. (1986). *Webster's New World Dictionary of America Language*. Second College Edition. 1 st ed.Cleveland, Ohio:Prentice-Hall Press.

Hosford, Phillip L. (1973). *An Instruction Theory : A Beginning*. New Jersey : Prentic-Hall, INC.

Oden, Cheoter Wayne. (1972, July). "Personality Profiles of Successful Inner City Teacher and the Appropriateness of the Response of Pre-Service teacher of Similar and Differing Profiles To Simulated Inner-city Classroom Situations," *Dissertation Abstracts International*. p.194.

Page, Terry, Thomas, J.R. and Marshall, A.R. (1977). *International Dictionary of Education*. Nichols Publishing Company : 337.

Ryans, David G. (1960). *Characteristics of Teacher*. Menasha, Wisconsin George Banta Company, INC.

Triandis, H.C. (1971). *Attitude and Change*. New York : John Wiley & Sons INC.

Tuckman, Bruce Wayne. (1976, Fall). "New Instrument The Tuckman Teacher Feedback Form (TTFF)," *Journal of Educational Measurement*. p.233.

Turner, Richart L. and Denny, David A. (1969, October-may). "Teacher Characteristics Teacher behavior and Change in Pupil Creativity," *The Elementary School Journal*. p.270.

- Wiles, Kimball and Lovell, John T. (1975). *Supervision for Better School*. 3 rd. ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Withall, John. (1949). "The Development of a technique for the Measurement of Social Emotional Climate in Classroom," *Journal of Experimental Education*. p.361.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ❖ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
- ❖ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย
- ❖ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช
ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ วารยา คงชีพ อาจารย์ 3 ระดับ 8
โรงเรียนสายน้ำทิพย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

1. โรงเรียนพญาไท
กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนวัดโบสถ์
กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก
กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม
กลุ่มมอโยธยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
5. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม
กลุ่มมอโยธยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
6. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์
กลุ่มมอโยธยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
7. โรงเรียนวัดพลับพลาชัย
กลุ่มสุขโขทัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
8. โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
กลุ่มสุขโขทัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
9. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
กลุ่มสุขโขทัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
10. โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
กลุ่มกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
11. โรงเรียนวัดเจ้ามูล
กลุ่มกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

12. โรงเรียนวัดนาคปรก
กลุ่มกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
13. โรงเรียนสายน้ำทิพย์
กลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
14. โรงเรียนวัดด่าน
กลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
15. โรงเรียนวัดมหาบุศย์
กลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

- ❖ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- ❖ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่องการศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดพิจารณาตอบตามความเป็นจริงที่สุด และขอความกรุณาตอบทุกข้อเพื่อจะทำให้ข้อมูลชุดนี้มีความสมบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้ดีขึ้น

3. คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นการนำเสนอในภาพรวมของกลุ่มครูทั้งหมด ซึ่งจะไม่มีการระบุชื่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณท่าน ที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวกฤติยา เดชทวิสุทธิ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนากระบวนการคิด ฝึกการปฏิบัติและสร้างผลงาน ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย คุรุจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ และประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และร่วมมือกันทำงาน

2. ด้านการพัฒนากระบวนการคิด หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบในสถานการณ์ต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง โดยการสังเกต การเปรียบเทียบ ตั้งคำถาม แปลความหมาย ตีความ ขยายความ อ้างอิง คาดคะเน การสรุป ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การใช้กระบวนการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ของนักเรียนการพานักเรียนไปทัศนศึกษา การจัดมุมความรู้ในห้องเรียน บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ สื่อการเรียนเร้าใจให้เกิดความรู้ เพื่อผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

4. ด้านการใช้สื่อการสอน หมายถึง การที่ครูจัดหาและนำวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ด้วย เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

5. ด้านการประเมินผล หมายถึง การที่ครูทำการประเมินผล การกระทำ หรือการแสดงออกของผู้เรียนในหลายๆ ด้านตามสภาพความเป็นจริง โดยครูพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ผลงานของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การปฏิบัติงาน และการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนหรือสถานที่อื่นๆ โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบ และการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

ความรู้ตามการรับรู้

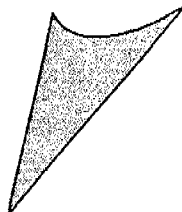
หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตนเอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสามารถอธิบายและแสดงออกได้ โดยการตัดสินใจได้ว่าตนเองมีความรู้ตามการรับรู้อยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และใช้การสัมภาษณ์แบบลึก (In - depth interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

เจตคติ

หมายถึง แนวโน้มของความรู้สึก หรือความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และใช้การสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยตัดสินใจได้ว่าตนเองมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและใช้การสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการหาคุณภาพแล้ว

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง กรุณาย่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

1. ชื่อโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติหน้าที่.....
2. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่ม.....
3. เพศ
ชาย () หญิง ()
4. วุฒิการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
5. ประสบการณ์การทำงาน
() 1 – 5 ปี
() 6 – 10 ปี
() 11 – 15 ปี
() 15 ปีขึ้นไป

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือ ที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด เกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งความหมายของแต่ละช่องมีดังนี้

ระดับมากที่สุด	หมายถึง	5	คะแนน
ระดับมาก	หมายถึง	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	หมายถึง	3	คะแนน
ระดับน้อย	หมายถึง	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	หมายถึง	1	คะแนน

ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่ง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง และแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราช- บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ ในแต่ละข้อจะมีข้อความเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนากระบวนการคิด ด้านจิตสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้าน การใช้สื่อการสอน และด้านการประเมินผล โดยให้ผู้ตอบใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาแล้วแสดงความรู้สึกต่อข้อ ความที่กำหนดให้

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือ ที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด ที่เกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้ตามการรับรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ท่านมีความรู้ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญ ในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม					
2.	ท่านมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์กันในห้องเรียน			✓		
	2. ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่าน		✓			

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความรู้ตามการรับรู้ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตนเอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้ตามการรับรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ท่านมีความรู้ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.	1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม					
	ท่านมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์กันในห้องเรียน					
2.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนของท่านได้					
3.	ท่านสามารถอธิบายลำดับขั้นตอนในการสอนแบบมีส่วนร่วมได้ด้วยตนเอง					
4.	ท่านมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการปรึกษากันร่วมกันอภิปรายและช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน					
5.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้ตามการรับรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	2. ด้านการพัฒนากระบวนการคิด ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริง					
7.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด					
8.	ท่านมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง					
9.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน					
10.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดไปใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน					
	3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
11.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข					
12.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดมุมความรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนของท่านได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง					
13.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
14.	ท่านอธิบายเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีลำดับถูกต้องตามขั้นตอน					
15.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้ตามการรับรู้				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	4. ด้านการใช้สื่อการสอน ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและการแก้ปัญหา					
17.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
18.	ท่านอธิบายเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนได้อย่างมีลำดับถูกต้องตามขั้นตอน					
19.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนของท่าน					
20.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน					
21.	5. ด้านการประเมินผล ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์					
22.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผลจากการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน					
23.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียน					
24.	ท่านสามารถอธิบายเกี่ยวกับผลการประเมินผู้เรียนโดยการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้					
25.	ท่านสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ท่านมีระดับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด					
	1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบมีส่วนร่วม					
1.	ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบมีส่วนร่วมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน					
2.	ท่านเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน					
	ผู้เรียนกับกลุ่ม และผู้เรียนกับผู้สอน					
3.	การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน บางครั้งอาจทำให้ท่านสอนเนื้อหาไม่ทัน					
4.	ท่านเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม					
	และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม					
5.	ท่านเห็นด้วยกับการนำเทคนิคและกลวิธีการสอน ต่างๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
	แบบมีส่วนร่วมมาใช้สอนให้กับผู้เรียน					
	2. ด้านการพัฒนากระบวนการคิด					
6.	ท่านเห็นด้วยเกี่ยวกับการการสอนเพื่อพัฒนา กระบวนการคิด โดยใช้เนื้อหาที่ยั่วให้ผู้เรียน					
	อยากคิดค้นคว้า					
7.	การจัดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ท่านคิดว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก					
8.	การให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบด้วย ตัวเอง บางครั้งทำให้ผู้เรียนได้คำตอบที่ผิด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ท่านเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด					
10.	ท่านเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิด เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง					
	3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
11.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้เกม เพลง เป็นการเสียเวลาในห้องเรียน					
12.	การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข					
13.	การจัดมุมความรู้ในห้องเรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนของท่านได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง					
14.	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนของท่าน เป็นการเสียเวลาเสียแรงงาน และงบประมาณ					
15.	ท่านเห็นด้วยกับการใช้เทคนิคและกลวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
	4. ด้านการใช้สื่อการสอน					
16.	ในการสอนบางครั้งครูไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอน					
17.	การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนจะทำให้สื่อการสอนเก่า และมีอายุการใช้งานน้อยลง					
18.	การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
19.	การใช้สื่อการสอนมาประกอบกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น					
20.	ท่านเห็นด้วยที่จะนำวิธีการต่างๆ แปลกๆ ใหม่ๆ มาใช้ประกอบการสอน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21.	5. ด้านการประเมินผล การนำผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านต่างๆ ไปปรับปรุงใช้และพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น					
22.	ท่านเห็นด้วยกับการประเมินผลโดยพิจารณาจาก ความประพฤติของผู้เรียน					
23.	ท่านเห็นด้วยกับการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณา จากพัฒนาการของผู้เรียน					
24.	ท่านเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียนทุกครั้ง					
25.	ท่านเห็นด้วยที่จะประเมินผลผู้เรียนในช่วงระหว่าง เรียนทุกครั้ง					

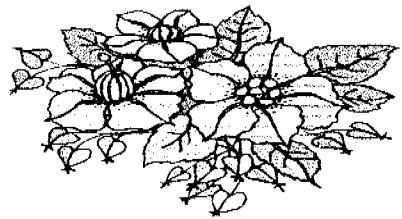

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ท่านมีการกระทำหรือการแสดงออกในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงไร					
	1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม					
1.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม และร่วมทำงานเป็นกลุ่ม					
2.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่ม และผู้เรียนกับผู้สอน					
3.	ท่านให้ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้					
4.	ท่านใช้เทคนิคและกลวิธีสอนให้กับผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม					
5.	ท่านฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่างๆ					
	2. ด้านการพัฒนากระบวนการคิด					
6.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีขั้นตอน					
7.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม					
8.	ท่านปรับปรุงวิธีการสอนที่ส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ท่านใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
10.	ท่านใช้เทคนิคและกลวิธีการสอนในการพัฒนากระบวนการคิดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดได้อย่างหลากหลาย					
	3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้					
11.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา					
12.	ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ไม่ตึงเครียด					
13.	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ อย่างหลากหลาย					
14.	ท่านจัดที่นั่งเรียนในชั้นเรียน โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายแบบ					
15.	ท่านจัดกิจกรรมเรียนรู้แปลกใหม่น่าสนใจ สนุกสนาน บรรยากาศในชั้นเรียนอบอุ่นเป็นมิตร					
	4. ด้านการใช้สื่อการสอน					
16.	ท่านใช้สื่อการสอนในการสรุปเนื้อหาในบทเรียน					
17.	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน					
18.	ท่านเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา มาประกอบกิจกรรมในบทเรียน					
19.	ท่านใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัย ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน					
20.	ท่านใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น มาผลิตสื่อการสอน					
	5. ด้านการประเมินผล					
21.	ท่านประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22.	ท่านประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน					
23.	ท่านทำการประเมินผลผู้เรียนจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน					
24.	ท่านทำการประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียน					
25.	ท่านทำการประเมินผลผู้เรียนหลังเรียน					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1. ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างไร
.....
2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างไร
.....
3. ในปัจจุบันท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือไม่ และจัดอย่างไร
.....
4. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร และท่านนำมาใช้ในห้องเรียนของท่านหรือไม่ ถ้านำมาใช้ทำอย่างไร
.....
5. ท่านรู้จักการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดหรือไม่ อย่างไร และท่านเคยนำมาใช้กับผู้เรียนของท่านหรือไม่ อย่างไร
.....
6. ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร และท่านเคยนำมาใช้กับผู้เรียนของท่านหรือไม่ อย่างไร
.....
7. หลังจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกาศใช้ ท่านมีวิธีการใช้สื่อการสอนอย่างไร
.....
8. ท่านมีความเข้าใจอย่างไรเกี่ยวกับการประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และท่านทำการประเมินผลผู้เรียนอย่างไร
.....

ภาคผนวก ค

- ❖ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและค่าอำนาจจำแนก

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่องการศึกษาความรู้ตามการรับรู้เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร = .9473
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.50	26	2.68	51	3.45
2	4.23	27	5.26	52	4.56
3	3.25	28	2.39	53	3.54
4	6.25	29	4.52	54	2.67
5	7.24	30	3.25	55	6.35
6	6.71	31	5.25	56	6.25
7	1.89	32	5.36	57	5.58
8	2.68	33	6.76	58	2.22
9	2.41	34	4.36	59	2.15
10	1.98	35	3.54	60	3.80
11	2.52	36	3.67	61	4.12
12	3.58	37	4.56	62	5.75
13	6.05	38	8.68	63	6.75
14	3.20	39	6.25	64	2.95
15	3.80	40	2.40	65	3.15
16	3.60	41	2.18	66	3.67
17	2.35	42	3.64	67	3.12
18	3.48	43	2.68	68	5.05
19	4.23	44	2.63	69	2.34
20	2.55	45	3.12	70	4.52
21	3.01	46	5.14	71	3.26
22	5.02	47	6.31	72	3.64
23	5.35	48	6.15	73	3.16
24	2.14	49	3.74	74	2.65
25	5.48	50	5.45	75	2.35

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกฤติยา เดชทวิสุทธิ์
วันเดือนปีเกิด	1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	อำเภอ เมือง จังหวัด อุทัยธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	339 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี 61110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนทองประสาทเวทย์ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. 2537	ระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนหนองฉางวิทยา อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. 2541	ระดับอุดมศึกษา คบ. (การประถมศึกษา) จาก สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2546	ระดับบัณฑิตศึกษา กศ.ม. (การประถมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร